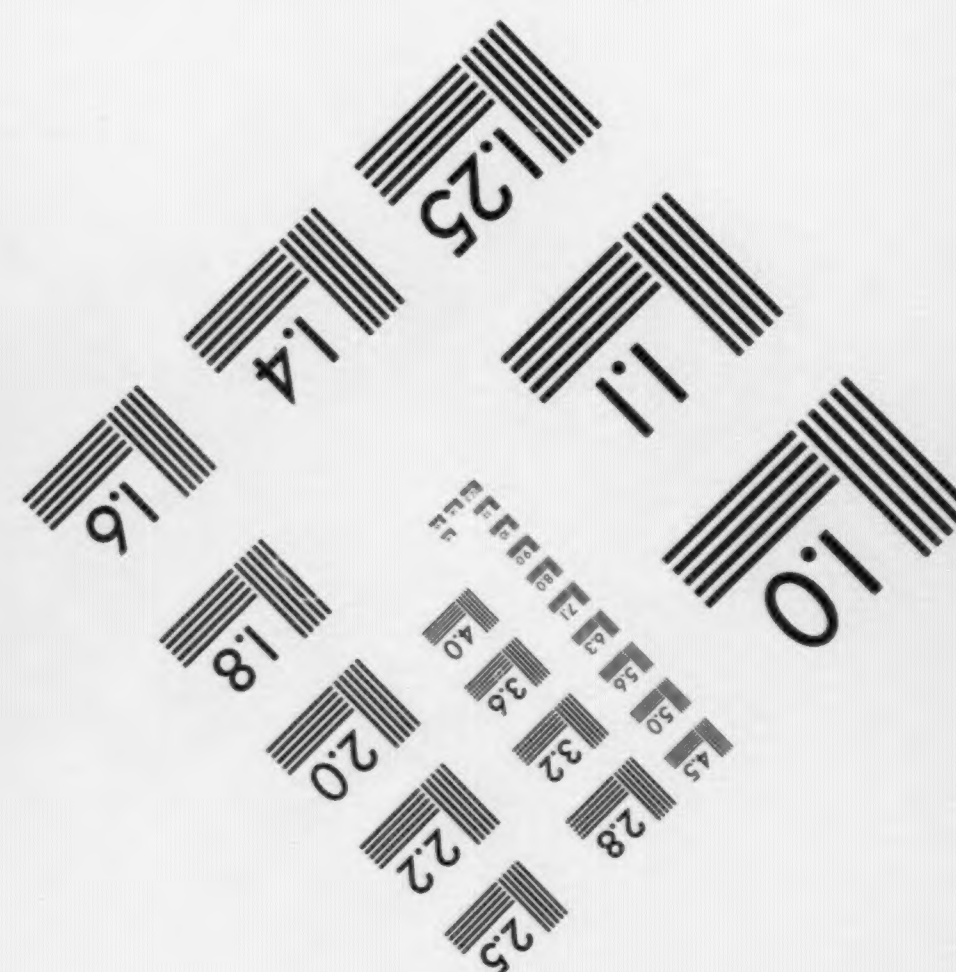
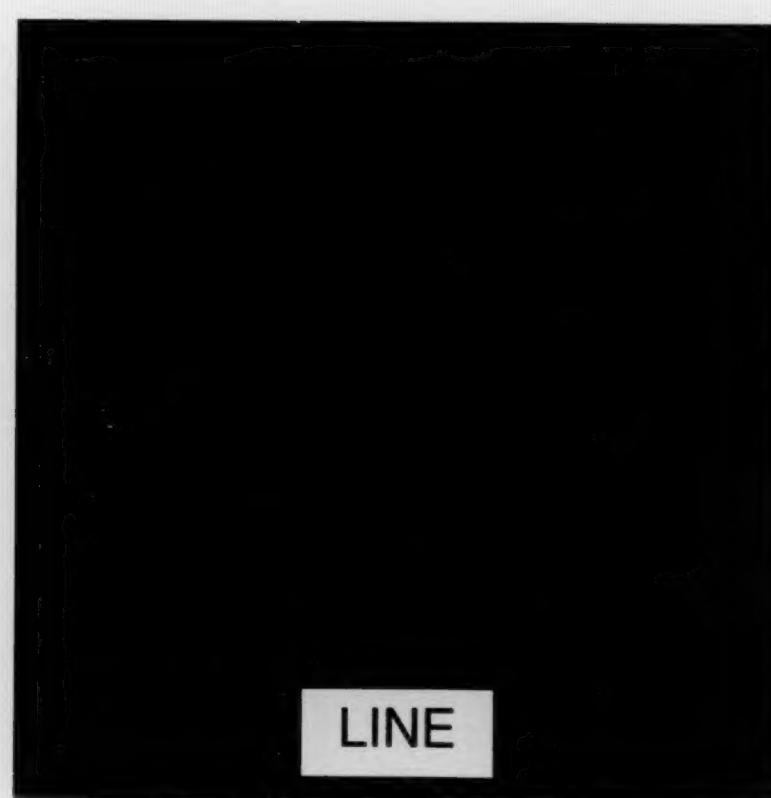
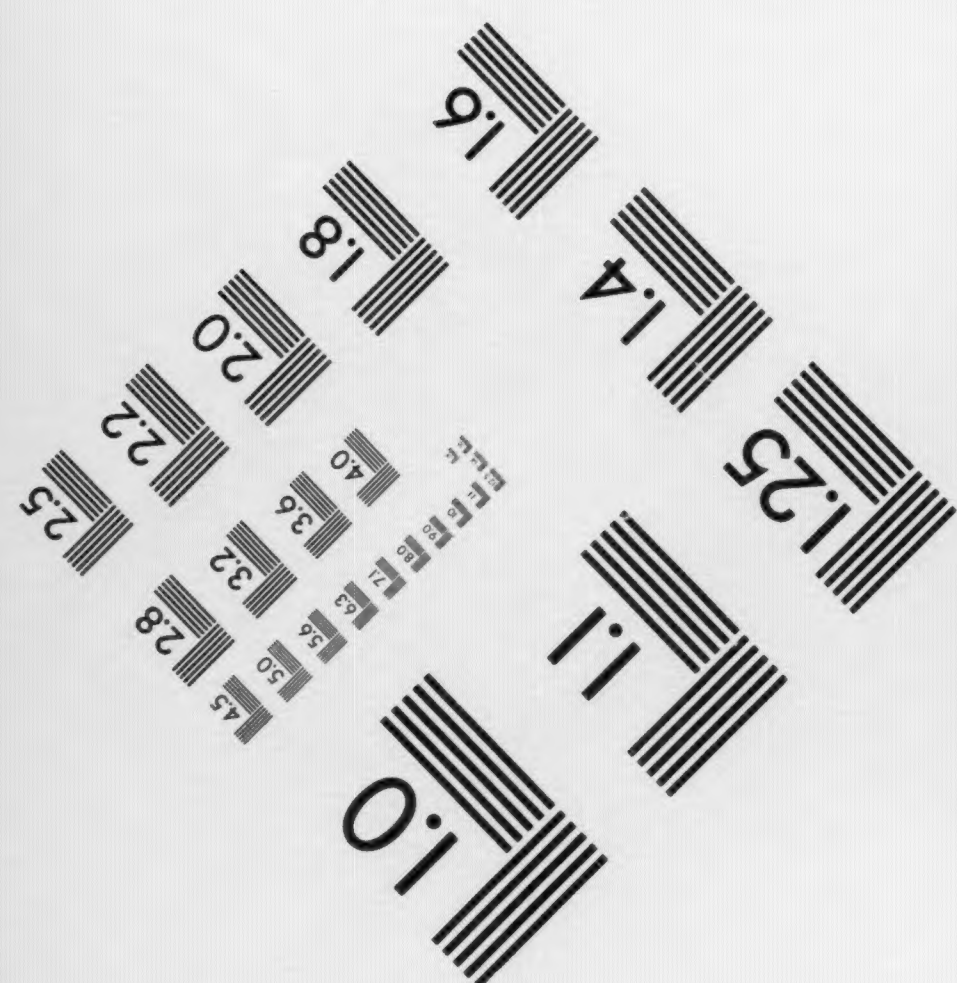
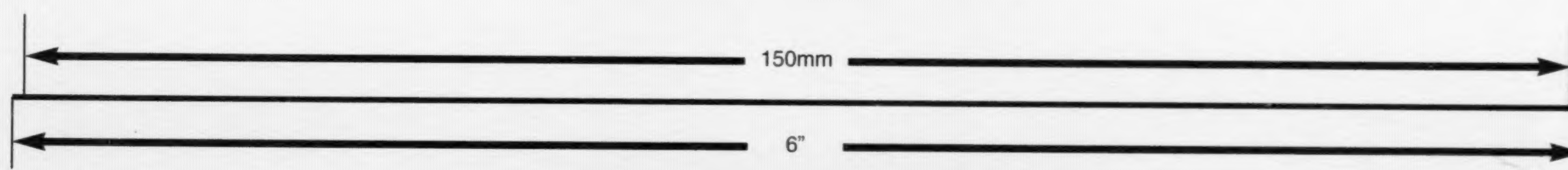
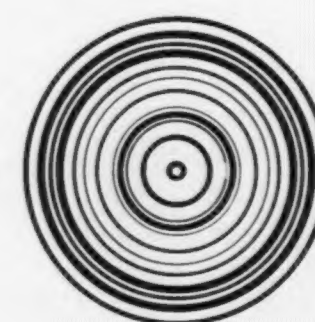
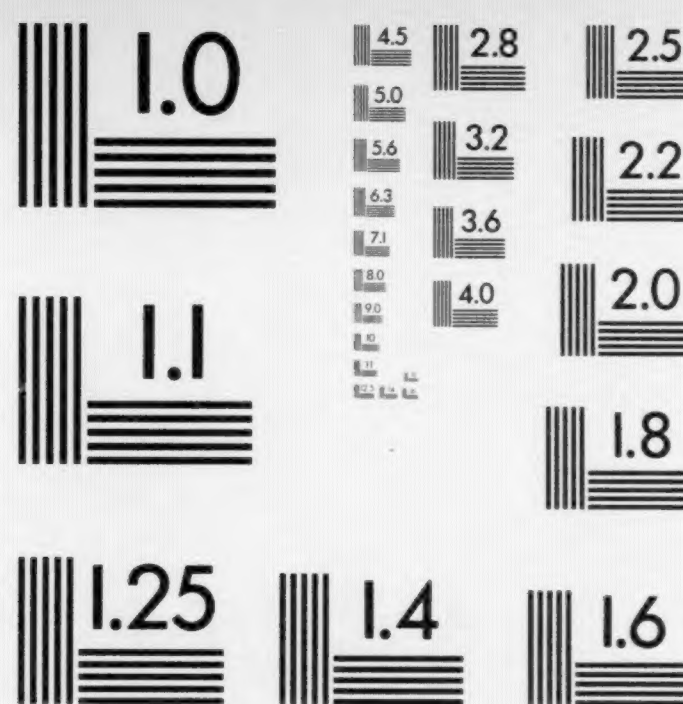
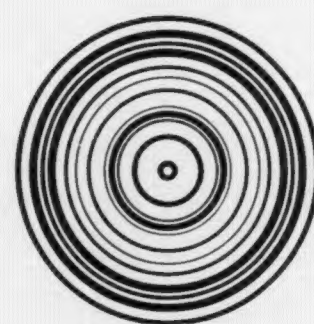
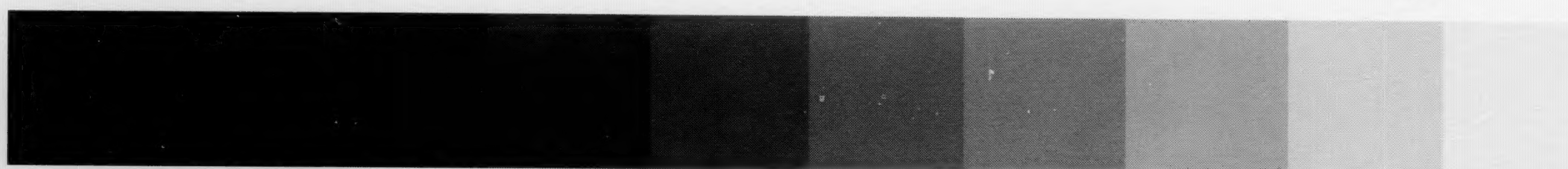
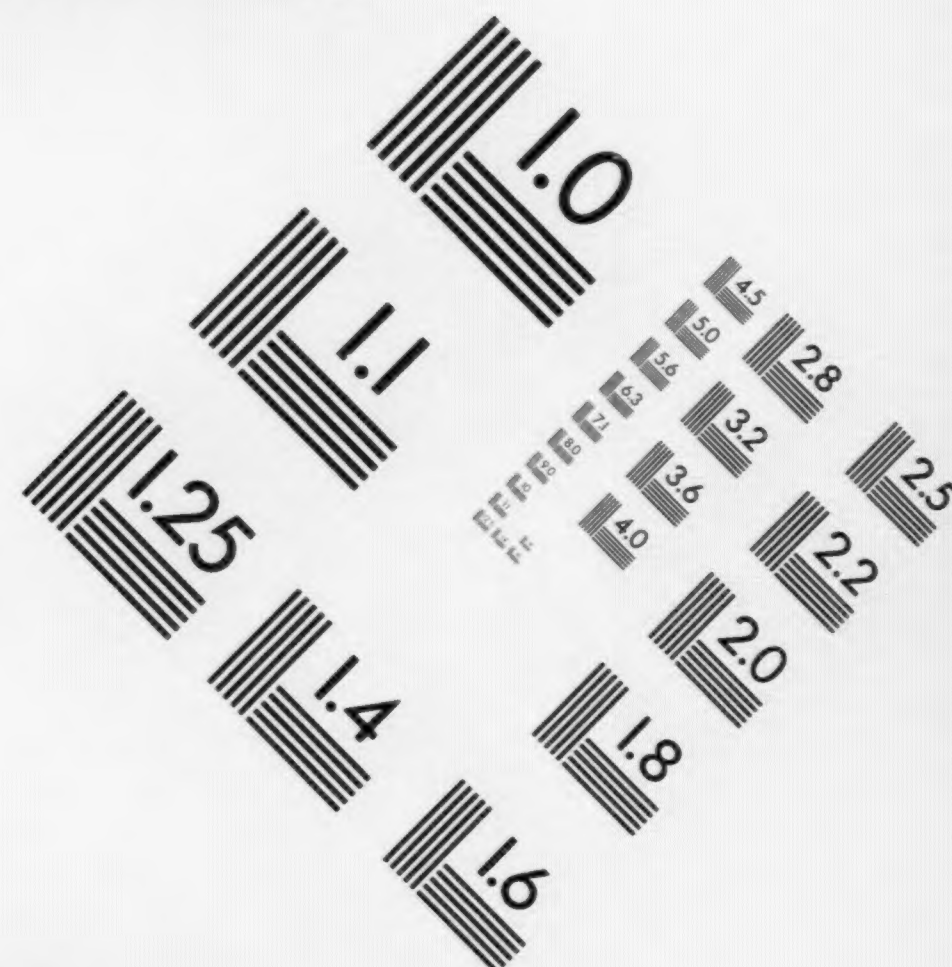
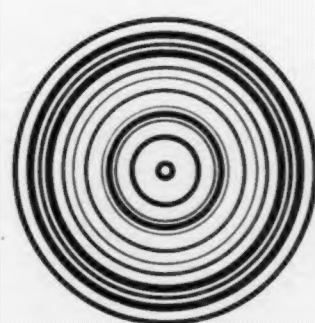
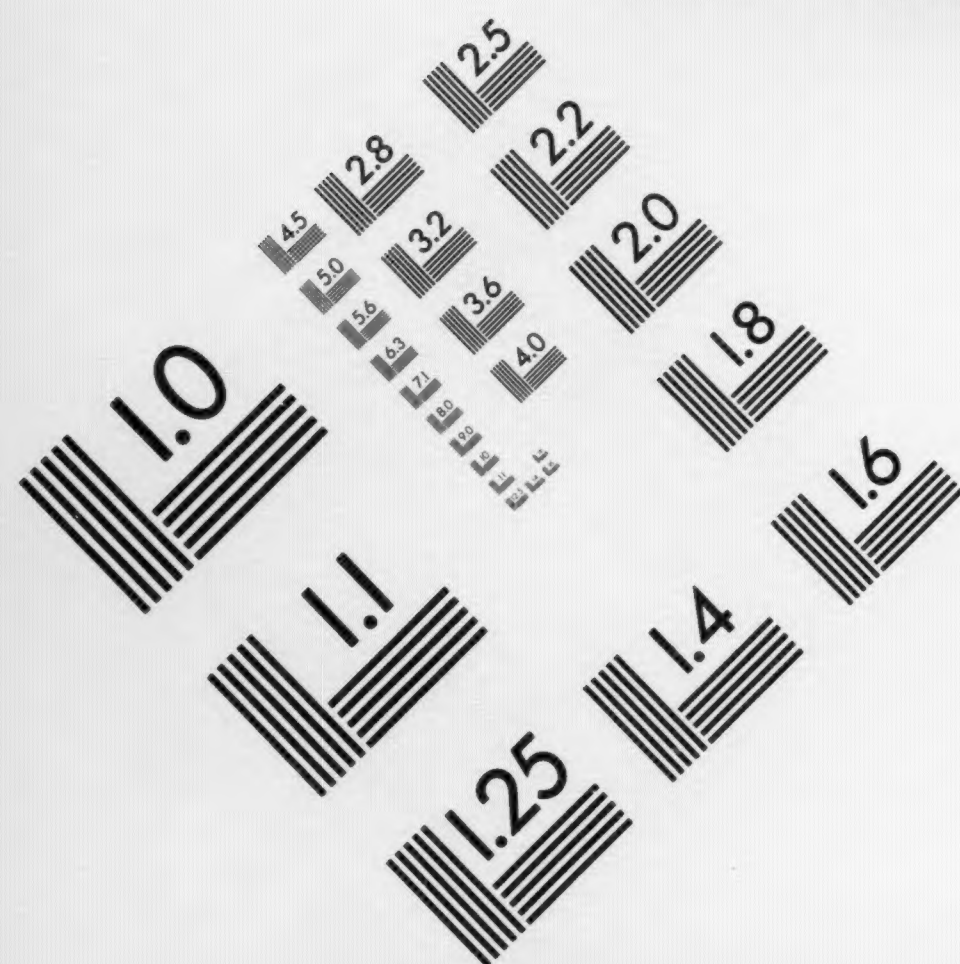

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.

It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.

Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

A-2289 CAT 800 7403 Rev. 2/00 @ Eastman Kodak Company, 2000 Printed in U.S.A.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

THE
COLLECTION
OF
J. H. COLEMAN

Microfilmed 2004
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH
DRAMA

PRESERVATION
PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-2004-1876.21

Zolotarevski, Izidor.

Di Yudishe Anna

**Karenina: drama in 4
akten.**

Lemberg, 1908.

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2004- 1876.21

Zolotarevski, Izidor, 1875-1945.

Di Yudishe Anna Karenina: drama in 4 akten.

Lemberg : ferlag fon Dovid Roth, 1908

44 p.

1. Yiddish drama.—lcsh
I. Ukraine-Lviv

ID: NXYH02-B1868
CALL #: /1061186

CC: 9114 DCF: [HBR]

Reduction ratio _____

X 10.0

Emil Katz
of 6/76 m

די יודישע

אננא קארענינא

דראמא אין 4 אקטען.

פֿאַן

י. זלאטארעווסקי.

פֿרייז 30 קאפ.

פערלאג פֿון דוד ראטה בוכהאַנדלונג, לעמבערג.

לעמבערג תרס"ט, דרוק פֿאַן א. סאלאט.

Verlag von D. ROTH, Buchhandlung Lemberg.

Druck von E. Salat, Lemberg 1908.

דיא
יודישע אננא קארענינא

דראמא אין 4 אקטען.

פֿאַן

י. זלאטארעווסקי.

פֿערלאג פֿאַן דוד ראָטה בוכהאַנדלונג אין לעמבערג.

Die JÜDISCHE ANNA KARENINA
Drama in 4 Acten von I. ZLATAREWSKI.

Verlag von D. ROTH, Buchhandlung Lemberg 1908.

Druck von E. SALAT, Lemberg.

פערזאנען :

לייב גאלקין א מעהלער.
בעססי זיין ווייב.
מאדעלע זייער קינד.
פרימע בעססיס באבע.
נפתלי גאלקין זיידע ברודער — אטאנדלער.
גאססי זיין ווייב.
איוואק א מוזיקער — בעססיס א קוויין.
דן א מעהלער (קוואקעט אויף א שוישפיעלער).
מיססיס סמייק א הויזמיסטערין.
פאליציא — ארבייטער — א מרופע.
ארט דער האנדלונג געווארק.

Handwritten notes in Yiddish, including names like "מאדעלע", "נפתלי", "גאססי", "איוואק", "דן", "מיססיס סמייק", "פאליציא", "ארט".

Handwritten symbol or mark.

Handwritten signature or name, possibly "Masah".

ערשטער אקט.

(בייא לייב גאלקין א שעהן פערפוצט פארצימטער — א זייער אויף דער וואנד, איין געדעקטער
טיש פיר געבורטספעסט-געסטע).
(אויפטריט פרימע פארעם ויך ביים טיש, מאדעלע טיש א פיעדעלע).
פרימע: מאדעלע! גענוג שוין צו שפיעלען! דיא מאמע שלאפט, און אז
מיוועקט אויף א מאמע'ן פונם שלאף, איז א גרויסע זינד.
מאזי: עס שאט נישט! דיא מאמע האט מיר געהייסען! ויא האט ליעב
צו הערען דיא מוזיק, עס איז אנקעל איזאקס.
פרימע: שא, שא, וינדעלע! א קליין וינדעלע, דארף קיינעם נישט זאגען,
וואס דיא מאמע האט ליעב און וואס ויא האט פיינד!
(אויפטריט דן זינגענדיג א סעלאדע).
דן: הע, מיסטער מאזי! דוא שפיעלסט דעם אינטריגאנט מיטן שמיטשיק
אין דער האנד, וויא איז ערגיץ בעססי?
מאזי: מאמא שלאפט!
דן: (קוקט צום טיש) אהא! שוין אנגעגרייט צום געבורטספעסט! שעהן!
פיינ! אקוראט וויא אויף א ביהנע, אזוי וויא אין קעניג ליער!
פרימע: וויא איז לייב אזוי שפעט? ער ארבייט נאך?
דן: גיין! ער ארבייט נישט מעהר; ער קומט באלד, ער צאהלט היינט
אויס דיא ארבייטער. איך האב אביסעל אפגעריבען דעם קאלענד
פון מיר, און אנגעטוהן מיין שוישפיעלער שטען ראק. דער ראק האט
געקאסט 40 דאלאר, איך האב איהם א פרעזענט פון איהם אליין,
פונם דירעקטאר פונם טהעאטער, ער איז דער בעסטער שוישפיעלער
אין דער וועלט, אז ער שפיעלט לאזט ער ארויס א געמבע, אז עס

ציטערן אויף דיא וועגד! ער גיט א זאג פאר מיין פאטערלאנד.
פאר מיין פאטערלאנד! און דאס פאלק איז אויפגעקומען!
פרימע: שא קוילער! וועסט דאך אויפגעקען בעסטיניון!

(אויסטרופס איזאק מיט א פיערעל אין אשכנזעל מיט נאמען).

איזאק: א גוטען אפגענד באפעניו! איז שוין געווען דער עקספרעסמאן
נאך מיין קאסטען?

מאזי: אנקעל, צו וואס? איז פארהיט אוועק?

איזאק: לעבעס קינד! דיין געבורטסמאן'ס פערענענט האב איך דיר
געבראכט. (ניט אויס א ביינען) וועסט א גייעם בויגען צו דיין פיערעלע.
(צו דן געווענדיג) מיסטער דן! פאר אייך א בוך וועגען משהאטער, דא
וועט איזר שוין וויסען, ווער עס שפיעלט גוט דעם העלד און ווער
דעם אינטריגאנט. ווען מיר דן זאל וועלען, וואלט ער צוגעגאנגען
צום עקספרעסמאן — ער שטעהט דא אין עק.

דן: צו לייעב אייך, אפילו אין דער העללע אריין. קום מאזי וועלען מיר
חאפען א פארהיט!

מאזי: זאל איך געהן באפע?

פרימע: יא וינדעלע!

דן: נוא מיסטער מאזי! אויף דיא פלייצעס ארויף! לאז ניד דיר באקטען.
אז עס ברענגט דיא ביהנע, דא שפיעלט דיא פרימאדאנא און איך
שפיעל דעם העלדען-ליעבהאבער, און איך טראג דיך פון אלע
טרעפען אראב און שרייא. געראטעוועט! געראטעוועט! (אב מיטן
קינד אויף דיא פלייצעס).

איזאק: (נעמט נאמען — וויל אב).

פרימע: איטשיניו! קום אהער צו מיר!

איזאק: באפעניו! איזר זענט אויך ברונו, וואס איך פארהיט אוועק?
פרימע: גיין איטשיניו! האסט בעדארפט אמעריקא? ווען דא פאלגסט
מיד מיין קינד, פארהרסטו בעסער צום טאטען אהיים, פארט א יוד.
א בעדוב מיט איין זאמען און איין עושר.

איזאק: איזר פערנעסט באפעניו, אז איך טאר נישט אהיים קומען?
פרימע: יא! יא! דייע פרייע מחשבות! נוא, נוא, פארהרזשע ערגיץ ווייט.
נאנץ ווייט!

איזאק: באפעניו? איזר ווילט מיד דען מעהר קיינמאל נישט געהן?
בעסטי האט אייך אפשר דערזעהלט?

פרימע: גיין! יא איז גאר ברונו געווארען, ווייל דיא אלטע באפע האט
נאך אויגען און האט געזעהען. אוי! בעסער וואלט איך בלינד
געווארען. — איטשיניו! איך דאנק דיר, וואס דא פארהרסט אוועק, דא
ביסט א מאן מיט שכל. נאט וועט דיר העלפען, דא וועסט
עס איבערטראגען! אמת, עס איז א רחמנות אויף אייך ביידיע, עס
איז אבער מעהר רחמנות אויף אונז אלע. דערפאר בעט איך
דיך, דא זאלסט קיינמאל נישט צוריק קומען. זאנסטו עס מיר צו?

איזאק: יא באפעניו! יא!

פרימע: גיב מיר דיין האנד! (נעשיעהט) (וויא וויינען שפיל און ויא נעהם אב).

(אויסטרופס בעסטי פון לינקס).

בעסטי: וואס איז דאס, איזאק? דא וויינסט?

איזאק: (וויסט דיא אויגען) ווייס איך וואס סיחלומט זיך דיר?

בעסטי: מיר חלומט זיך שוין גאר נישט! (קוקט זיך פארוויכטיג ארום)

איזאק: און דאך, ווייסט דיא באפע שוין אלעס.

בעסטי: יא ווייסט נור אזוי פיעל, אויף וויפיל זיא קען אויפערע הערצער.
זיא זאל אבער וויסען אזוי פיעל וויא מיר ווייסען, וואלט זיא דיר
נישט געלאזט אוועקפארהרען.

איזאק: ווען איך וועל דא נישט וויין, קען ויין אז דיין קינד, דאס גוטע
הערץ פון דיין מאזי, וועט דיר אויסהיילען דיין קראנק הערץ.

בעסטי: נוא און דא?

איזאק: איך בין א מאן, איך מוז שטארק וויין!

בעסטי: און דאך, ביסטו געווענען שוואכער פון מיר. נאך 10 יעהרינער
עהרליכער פלאטאנישער ליעבע, האסטו מיט דיא היממלישע משהנע

פון דיין וויאלין אויפגעוועקט אין מיר דיא פערשלאפענע נשמה.
 אויפגעריסען דיא אלטע וואונדען פון מיין הערץ! אה איזאק! איך
 בין בערייט צו געהן מיט דיר אין דער עק וועלט, דורך שטורם און
 זאנענשניין, אויסצושטעקן מאנגעל אונד נאטה, נור נישט צו דיין
 דא, דא! וויא איך האב פערנעסען דיא פפליכט פון א פרויא צוין
 א מאן וועלכער איז דיא גוטסקייט אליין!

איזאק: בעססיניו! דוא ביסט צו פאנטאסטיש, דוא קוקסט אויף דער
 וועלט מיט פערשלאפענע אויגען, דוא בעטראכסט דאס לעבען וויא
 א קינדערשפיעל. ווי אהין זאל איך דיר געהען? מיט וואס? איך
 בין דאך א גרינער, אונבעקאנט, און ווען נישט דיין גוטער מאן,
 וואלט איך געהונגערט! אויף חתונות ווייסטו דאך וויל איך נישט
 געהען שפיעלען, קאנצערטען און לעקצאנען האב איך וועניג, נוא
 ווי אהין זאל איך דיר געהען? גיין בעססיניו! איך בין איין פעהלער
 בענאנגען, דעם צווייטען וויל איך שוין נישט בענעקן.

בעססי: ווען פאררסטו?

איזאק: היינט!

בעססי: וועסט דאך ויין צו מאוים געבורטספעסט?

איזאק: עס קען ויין.

בעססי: נוא, מיר וועלען דאך שוין מעהר קיין געלעגנהייט נישט
 האבען צו רעדען און ויך צו געזעגענען?

איזאק: גיין!

בעססי: נוא, גיב מיר דיין האנד! (געשיחה) פאדער געוונד! (ער קישט

איהר האנד און לויפט ראש אב רעכטס) (ווא קוקט איהם נאך — וויינט — ועצט ויך —
 פלוצים ענטשלאסען) יא! דאס גיפט זאל ענדיגען אלעס, אלע מייע
 ליידען! צווייא וואכען ויך ארומגעטראגען מיטן מלאך המות, אס
 ענדע זעה איך, אז דוא ביסט דאך שטארקער פון מיר! אריינלעגען
 אין א גלאז וואסער און אויסטרינקען, און בעפרייט ווערען פון
 אועלכע אונגערטרעגליכע ליידען! אבער גיין! נישט יעצט! מיין

קינדס געבורטספעסט זאל נישט פערשטערט ווערען! דוא האסט
 געליטען צעהן יאהר בעססי, לייד נאך אייניגע שטונדען!

(אויסטריו פרימע 60 לינקס)

פרימע: (צום טיש קוקענר) זעה נור! דיא קארטאפעל שטעהען נאך נישט
 אויפן טיש, דיא סמעטענע, ויין בעסט מאכל שטעהט אפגעדעקט,
 ווילסט פארזיכען א ביסעל? (בעססי וויל אב) וואסווע? ביסט שטארק
 ברונו אויף דער באבען? גאריש קינד! דיא אלטע באבע קען אבער
 אויף דיר נישט ברונו ויין, קום אהער דא, צוטראגען בריהלע!

בעססי: אוי באבעניו! אוי באבעניו! (וויינט)

פרימע: שא! שא! קינדלעבען מיינס! אין אונזערע צייטען האט מען
 אויך געוויסט פון אזא קרענק, און מען האט געשווענען, א ווייבעלע
 מוז שווייגען, שא! שא! שא! (מען קלאפט) קאם האין!

(אויסטריו גאססי און נפתלי)

גאססי: נוא קריד שוין ארויף שלימזל מיינס! אויף דעם ערשטען שטאק
 איז איהם שווער ויך ארויפצושלעפען, א גוט גאווענט אייך!

נפתלי: א גוטען (עס)

גאססי: אפילו א גוט גאווענט, פייפט ער אויך אויס.

נפתלי: שאד אב טיראלער קוה.

גאססי: א קוה איז דאך שענער פון אזא ענעל וויא דוא ביסט.

בעססי: אוי! גאססי! גאססי! איהר קענט גאר נישט לעבען אין שלום?

נפתלי: וויא האט איהר געזעהען, אז א קוה זאל לעבען אין פריעדען

מיט א (עס)

גאססי: מיסטער נפתלי! הערט אויף צו פייפען אייערע גארישע רייד,
 אז נישט

בעססי: צו וואס טויר אייך אבער קריעג? נפתלי! וויא געהען אייערע
 געשעפטען?

נפתלי: גאט זאל העלפען, עס זאלען דיא ביזנעס בעסער געהן.

נאססי: וויא קען עס נישט געהן אז טאג און נאכט האט ער אין וינען. דיא בארדערס (בעססנעהערס).

נפתלי: האסט א טעות מיססים: דוא האסט אין וינען דעם מיסמער דן בארדער, און איך האב איהם (צייגט אין דירעקט).

נאססי: נוא האט מען נאך אזוינס געהערט? קארג וואס ער אליין מאכט קיין לעבען נישט. איז ער נאך ברויג אויפן בארדער!

בעססי: וואס?

נפתלי: ווייס איך וואס! פייפט איהר אן! גלאז א בארדער אין שטוב! פרימע: איז קינדער! קינדער! איהר האט נאר נישט פון עפיים אנדערש צו רעדען?

נפתלי: הערסטו. יענע קען אן דאנקין (דן) נאר נישט לעבען. ואל ויא נאר רעדען פון עפיים אנדערש?

נאססי: דערפאר, קען איך מיט דיר לעבען? איז! אויף אלע מיינע שונאים געזאגט געווארען סיחאטקניקעס. וואו נאך וועסטו געפונען אזא בארדער וויא דן איז? ליענט אין קעלער אין דיא שמאטעס, און צאהלט וויא פאר א פאלאסט: נוא, און דרייא מאל אין דער וואך מיטנעמען דיא מרס אין טהעאטער? וואסווע? איך לאז עס עפיים איבער קינדער אין דער היים? סיחאטקניק! אין טהעאטער קאסט דען קיין געלד נישט?

נפתלי: נוא, און יעדען פריה מארגען דערלאנגען דעם בארדער א קאפע צום בעט מיט דיא בעסטע געבעקסליך? און פרייטאג און שבת ניעבט ויא איהם אוועק דעם גאנצען צימערס, ער פרעסט און טרינקט ויך אן, און פייפט אן.

נאססי: זאנקי עוועל!

נפתלי: דאנקי קודה: (מען קלאפט)

דן: (און דרויסען) עפענט אויף איך טראג! איך טראג!

נפתלי: הערסט מיססים? דיין דאנקי טראגט שוין! גוא האסטו דאס געדארפט האבען?

נאססי: ארויסטראגען ואל מען דיר שוין: (עסענס)

(אויסטריוס דן מיט א טעמעל ביער אויף דיא פלייצעס — קושט ויך בייא דער סהיר אונבעסערקס מיט גאססין).

דן: (וינענד) איז וועה פעקאלע..... יודאלע..... איך בין גענאנגען מיט איין עקספרעססמאן און בין צוריקגעקומען מיט א פאס ביער. דער פאסס (פ'ב) ר' לייב האט מיר געגעגענט, ער איז אוועק מיט מאזין עפיים קויפען, און האט מיר געגעגען אויף א פעסאלע ביער! (אויסטריוס לייב מיט מאזין און קינדער).

לייב: וואס מאכסטו ווייבאלע? אהא געסט! (נעמט ארויס פון דער קעשענע א פאפיר צוקערלעך) האללא קינדער! האפט ווער עס קען ח ח ח ח! (אללע לאכען).

בעססי: גענוג, גענוג, קינדערליך! געהט אהיים! (קינדער אב, האפען אויס איינס ביים צווייטען) (צו לייב) געכסט ארימע קינדער און הייסט וויא ויך שלאגען איבער א שטיקעל קענדי (צוקעריל) איז!.....

לייב: נארעלע! קבצנים דארפען ויך געוועהנען, פון קליינערהייט אן, ויך צו שלאגען איינער מיטן אנדערן! היינט שלאגען וויא ויך איבער א שטיקעל קענדי, שפעטער איבער א שטיקעל ברויט, בעססיניו! מאשלע: איז בין איך הונגעריג! איז געוואלד! אבער מען מוז ווארטען, היינט עסען מיר סופער מיט דער גאנצער געזעלשאפט, מיינע ארבייטער קומען באלד ארויף. (מען קלאפט) אהא! עס קומען מיינע פאסטע קאמאנדע! קאם האין!

(אויסטריוס ארבייטער און פרויען עסענעס).

אללע: גוד הוונדינג! גוד הוונדינג!

לייב: אזוי, אזוי! זעצט אייך! אזוי האב איך אייך ליעב, איהר האט אויף אייך נישט געלאזט ווארטען! און דערפאר איז דא א מיליבריינער סופער און א פעסאלע ביער. (צו בעססי) בעססיניו! וואס איז דא? קרעפליך? קניזשעס? פיראשקעס? און א גאנצע שיקעל ווערמילך. נוא, מיר געהן עסען! (בעססי אב לינקס) נוא, געהמען צו ביסלעך, האט איהר דאך אויך נישט פייגט?

אללע: לחיים: לחיים!

לייב: עסט! עסט! איך מוז צושרשט געהען א גלאז וויערמילך. איהר ווייסט חברה? ווייט איך האב גערעטעט מיינעם א פריינד ירחמיאל צוציק, אויף א מעהלער, איהר קענט דאך איהם? ווייט איך האב איהם מיט וויערמילך גערעטעט פון דעם טויט, ווייט דאמאלס מוז עס בייא מיר שטענדיג ויין אין הויז, א משוגענער צוציק איז דאס געווען, צוקריענט ויך מיט'ן ווייב, געחאפט גיפט, און אויסגעטרונקען און שיער געשטארבען, און ווען נישט איך מיט דער מאסלינקע... אה! איך בין דאמאלס געווארען א גאנצער דאקטאר, א שעהנער דאקטאר? א וויערמילך דאקטאר: (אללע לאכען)

(אויספירט בעססי מיט עססען.)

לייב: אט אזוי ווייבאלע! גיעב אהער וועל איך דיר העלפען! (נעשיעהט) דן: (חאפט און ברייט ויך אב) איי איז געוואלד! עס ברייט! עס ברענט! געוואלד עס ברענט!

לייב: געהם א ביסעל וויערמילך! געהם, דאס לעשט אלסדינג! (ניעכט איהם, קוקט ויך ארום) וויא איז אונזאק? ער האט שוין געגעסען סופער?

פרימע: ער פאקעוועט אונדאי וויינע זאכען.

לייב: ער פאקעוועט זאכען? וואס הייסט? ער האט דאך געזאגט, אז ער פאהרט נור אויף 2 טאג קיין באסטאן? ער נארט מ'ך נאר? (רוסט אין קוליסס) איזאק! איזאק! מיסטער סקלארעווסקי! קומט אריין! (נעהט צוריק צום טיש) דן! צאפ ביער! לאז ווערען א ביסעלע פריעהליכער! עפס ויצען אללע מיט אראבגעלאזטע געז? עסט! טרינקט! וינגט! און אמזיערט אייך!

דן: וינגט איהר, דאס שטיקעלע פונם טהעאטער;

לייב: איך וועל צוליעב דיא געסט וינגען, אבער שפעטער וינגסטו? (ער וועט א סמראף פון ישראליקיל אהיים, און מוויק, אללע אפלידירען.)

(אויספירט איזאק)

לייב: איך פערשטעה נישט איזאק! ווילסט פאהרען הונגעריג?

איזאק: איך האף, אז אללע וועלען מיר ענטשולדיגען, איך האב היינט געמוזט עסען בייא מיינעם א שיהלער. (נעהט)

לייב: ביסט נישט הונגעריג? ווי וועט אנטלויפסטו? ווילסט דען נישט ויין בייא מאנים געבורטספעסט? הע, דן! א גרויס גלאז ביער! איי, גיין! איזאק האט פיינט ביער, בעססיניו! געה ברענג איהם א גלאז וויין! (בעססי אב) נוא ווען וועט דיר אנדער, איך האב עפס מיט דיר צו רעדען! (נעשיעהט) זאג נור! איך האב געהערט, אז דוא פאהרסט קיין באסטאן דארט פערבלייבען, איז דאס אמת?

איזאק: מיינער א פריינד, בעציעהט מ'ך נאך סאן פראנציסקא!

לייב: סאן פראנציסקא? אזוי ווייט אהין פאהרסטו?

איזאק: יא, עס איז א מוניקאלישע שטאדט, און איך קען דארט האבען פיעלע קאנצערטע, לייב! מעהר לעבען אויף דיין חשבון קען איך שוין נישט!

לייב: וואס חשבון? איזאק! איך זאג דיר דעם פראסטען אמת, איך קען דיר פשוט פון דער שטוב נישט אנועקלאזען! קיין סאן פראנציסקא? ... עס איז דאך אזוי ווייט וויא נאך יוראפא, און וויעדער וועט מ'ין בעססיניו ווערען אויס געשט, ווייט דוא ביסט דא איז ויא דאך עפס א שטיקעל מענטש, פארט א ביסעל פריעהליכער, אט, ויא איז א געבילדעטע און דוא א געבילדעטער, אייך פעהלט שוין נישט קיין לשון וויא מיר! און וויעדער וואס וועט ויין מיט מאנעלען? דוא זאגסט דאך, אז ער איז א גרויסער טאלענט? און אין מיצקע דרינגען פאהרסטו נאר אונזעך?

איזאק: לייב! פאר געלד וועסטו געפונען א גוטען לעהרער פאר מאנעלען, מעהר דיין גוטסקייט אויסנימצען קען איך שוין נישט, בייא מיינעם בעסטען וויללען!

(אויספירט בעססי ברענגט וויין)

פרימע: לייבונג! לאז איהם פאהרען! יעדער מענטש האט זיך ויין חשבון!

נפתלי: (שמיל) פארקט דײך פאר נאט ברודער! וואס טויר דיר א בארדער?
לייב: ואל ויין שמיל! הייסט עס פאדערסטו? נוא! צום מיש גענאנגען
און געלעבט! נאכין געבורטספעסט. וועלען מיר דײך אללע בעגלייטען
צו דער באהן.

דן: מיססים נאססי! איהר טרינקט נאך א גלעזעל ביער? (ניעמט איהר) איי
שפיעלען מיר מארגען א טהייערע פיעססע!
נפתלי: מיססים דאנקי! (נימט וואס שלעס) שוין צייט צו גיין אהיים שלאפען!
נאססי: שוואגערלעכען! זעהט נור דעם טאנדישניק! ער איז דאך
אייפערניכטיג!

לייב: אייפערניכטיג נאר? ח ח ח וואס איז דאס פאר א מין קרענק?
נפתלי: איי ברודערלעכען! דאס איז א ביטערע קרענק.
נאססי: סחאטקיניק!

נפתלי: מיססים דאנקי! קום אהיים! דיין בארדער וועט שוין נאכקומען.
דן: סע מיסטער טאנדישניק! איך וואלט אייך געקענט עפס וואנען נור
איהר זענט בייא מיר פון דיא קליינע ראללען שפיעלערס.
נפתלי: מען פייפט אויף אייך מיט אייערע ראללען, און מיט אייערע
פיעססען. (טרינקט)

נאססי: אדרבא! וואגט דעם אמת, מיר דן! ואלען אללע וויסען דעם אמת.
ער וואגט דאך פאר מענשען, אז איהר ווילט מיך אין גאנצען צוגעהערען
בייא איהם.

דן: וועל! דעם אמת געוואנט! איהר זענט א גוטע מיססים, איהר גיט
אמאל טאקע א גוט גלאז קאנזע א שטיקעל קוכען, א ביסעל צימעס.
אבער אייך אונזעקנעהמען פונם מאן? צו וואס? א משוגענער דארף
איך ויין, איך קען דען נישט קריענען א יונגערע און א שענערע
פון אייך? (אללע לאכען)

נפתלי: נוא מיססים! פיינע ביזנעס? (נעשעפסטען)

לייב: ואל שוין ויין גענוג מיט דיא ביזנעס! (צו דן) נוא דן! גיעב עפס אואג
א שטיקעל טהעאטער!

אללע: יעס! (יא) טהעאטער! טהעאטער! (אפלוידירען)

דן: וועל! איך קען פון דער גייער פיעססע, וואס איך האב אליין
פערפאסט. אין ערשטען אקט שפיעל איך אזוי פון דער פיעססע
פון אננא קארענינא.

בעססי: איך וועל הערען פון דער ווייטענס. (זעצט ויך סיפין קינד אין א זייט —
קישט עס)

דן: שאט!

אללע: אנפאנג!

דן: דיא ביהנע שטעללט פאר א פיין צימער, איך שפיעל דעם מאן
און מיין ווייב שפיעלט דיא פרימאדאנא אללע, און ויא האט מיך
פיינט, און האט ליעב איין אנדערן מאן.

נפתלי: מיססים דאנקי! דו הערסט?

דן: אס ענדע פונם ערשטען אקט, ווען ויא זעהט, אז ויא קען דעם מאן
נישט בעקומען, פערסמיט ויא ויך, און דאמיט הייבט אן דאס שפיעל.
(שפיעלט דראמאטיש) נאטט! פאטער אים היממעל! דאס שרייא איך מיט
מיין גאנצען כח! נאטט אללמעכטיגער! נאטט גערעכטער! פאר
וואס האסטו ויא בייא מיר צוגענומען? איך בין דאך געפיינערט
נאך איהר וויא א הונד? אוי מיין הארץ! אוי מיין קאפ! איך חליש!
איך חליש! (פאלט סיפין פנים אראב)

אללע: בראווא! בראווא!

דן: (שעהט אויף מיט א צובלוטיגער נאז) נוא! געפעלט אייך מיין שפיעלען?
לייב: אבער דיא נאז ריינע? זעה נאר, ויא איז דאך צובלוטיגט.

דן: צובלוטיגט? (שאט) וועל! דאס איז דאך נישט קיין ריכטיגע ביהנע!
וואס פערשטעהט איהר פון טהעאטער? מיססים בעססיניו! איהר
זענט דאך יא א מכין, וויא געפעלט אייך מיין שפיעלען?

בעססי: יעס! יעס! אייער העלדין דיא פרויא, האט געהאנדעלט זעהר
גוט, מען קען וואנען, אז ויא א יודישע אננא קארענינא, אננא
קארענינא איז אויפברויזענדיג, וועהרענדיג אייער העלדין געמט ויך

שטיל דאס לעבען. (געווענעם צו פרימען) באבעניו! געהט אין קעך. מען דארף געבען צימעס. (פרימע אב)

לייב: איזאק! ואלסט דיר נור נישט געפונען בעליידיגט. איך בעט דיר ברודער, גיב א שפיעל! איך שטארב פשוט אוועק נאך דיין קאמ- פאזיציע. מאזי! דערלאנג דעם אנקעלס פיערעלע (געשיהט) דוא וועסט עס נור איינמאל א שפיעל טהון, און מיין טהייער ווייבעלע וועט דיר בעגלייטען אויף דעם פיאנא. (שטיל) איזאק! איך בעט דיר, פארשעהם מיר נישט פאר מענשען. בעסניו! דוא וועסט איהם בעגלייטען? בעסני: יעס! מיט פערניטענען! (נעצט זיך צום פיאנא אבער שפיעלס נישט - איזאק נעמט דעם פיערעלע) (מוזיק זאקוליסטען).

לייב: שאט...

דן: דא איז אזוי שטיל געווארען, וויא בייא א ריכטיגער סצענע. בעסני: (נעמט א פראשיק פון דער קעשענע) אה, דוא פלאנע! איך קען שוין מעהר נישט אויסהאלטען!

איזאק: (שפיעלער) וואס איז בעסני? וואס ויטצסטו און שפיעלסט נישט? בעסני: (פערשט א ביסעל פראשיק אויף דיא נאמען) ענדיג גיבער דיא ראמאנסע איך קען נישט פערשטעלט זיין... (ענדעס מוזיק)

אללע: בראווא! בראווא!

איזאק: מינע הערן! עס ווירד שפעט, איך מוז אויך ווינשען גוד בייא! (ווייל אב)

לייב: ווארט ברודער, ווארט! צוערשט דארף מען געמען צו ביסלעך, און דיר צו ווינשענען א גליקליכען וועג! אנו בעסניו! געהם אביסאלע ווייבערישען וויין, און זאג עפיש אמאנסבילישע דרשה. (בעסני נעמט וויין) אנו עולם! גיעסט אן דיא גלעזער, און שטעלט אויף דיא אויערען!

בעסני: (דרעהט זיך אוועק שט אריין דעם פראשעק ערהעבט דאס גלאז) איזאק! איך וויל האפען, אז ווען עס וועט קומען דיא צייט, און דוא וועסט קענען מאכען איין אנשטענדיגעם לעבען, ואלסטו דיר אויסוועכען א פרויא, ואלסט הייראטען, און ואלסט לעבען גליקליך און צופריעדען, ואלסט

אבער נישט פערנעסען. אז עס האט געלעבט א רויזנע גליקליכע פאמיליע, וועלכע האט דיר געאכטעט און געליעבט! גליקליכע ריינע! אללע: בראווא! בראווא!

לייב: מאמאלע מאנס! געהסטו, פאר דער דרשה קומט דיר א קוש (ער וויל זיך קושען ווא ווענדעט זיך וועק)

בעסני: גיין, גיין, לייב! עס איז נישט שעהן פאר מענשען. (צום עולם) ענטשולדיגט! (צו פרימען) באבעניו! קום מיט מיר, איך וויל דיר עפיש זאגען. (ביידע אב)

לייב: וועל חברה! לאמיר עפיש א זינג טהון אונזערס, און דערנאך מיט איהם צו דער באהן! (ווינען סייד וואס)

איזאק: (צוואמענלענענדר דיא נאמען בעמערקט דאס פאפער מיטן נימס) וואס איז דאס? גיפט? לייב! זעה נור, וויא קומט צו דיר אין שטוב אריין גיפט?

לייב: (קוקט) יא, גיפט! דאס איז גריין, וואס איך מיש צום פארבען. איזאק: אבער וויא קומט עס צווישען דיא נאמען? (עס הערט זיך זאקוליסטען בעסניס א קוויפט) אה! ...

אללע: ווער שרייט עס? ...

אויספריס פרימע (בלאס - ערשראקען)

פרימע: אוי וועה איז צו מיר! אימשיניו! לייב! מענשען! ראטעוועט! ראטעוועט! שיקט נאך א רופא שיקט נאך א דאקטאר!

אללע: וואס איז געשעהן? ...

פרימע: אוי וועה איז צו מינע אלטע יאהר, וואס איך האב עס נאר דערלעבט!

אללע: וואס איז באבעניו?

פרימע: בעסניו! האט זיך פערסמ'ט!

אללע: אה! ... פערסמ'ט! ...

לייב: נאך א דאקטאר! שטעל לויפט נאך א דאקטאר! (לויפט שרייענדר) מיין בעסניו! ... לויפט שטעל! ראטעוועט מיין פיינאלע, מיין בעסניו! שטעל! שטעל! (אלע אב)

(אויספרייט לייב געפיהרט פון איזאק)

איזאק: וואל ווין שטיל! דיין געשרייא פערשאפט איהר נאך גרעסערע
שמערצען. וויא דא און פערהאלט דיך רוהיג אפשר וועלען מיר ויא
נאך קענען רעטען (צום עולם) לאזט איהם נישט אריין! (אב)

לייב: וואס הייסט, מואל מיר נישט אריינלאזען? וואס הייסט איה און
שווייגען? ויא איז דאך מיר תמיד געווען מיין גליק, מיין נחת, — מיין
אלעס אויף דער וועלט, און אצינד אז ויא וועט נישט לעבען צו וואס
טויג מיר מיין לעבען?

אללע: (האלטען איהם צו) לייב! בערהוינט איהך.

לייב: וואס הייסט, איה וואל מיר בערהוינט? איהר וועט מיר צוהאלטען?
לאזט מיר אין (רייס ויד אויס)

(אויספרייט מאן לויט אריין)

מאן: פאפא! פאפא! דא מאמע שטארבט!

לייב: (חאט איהם) מאניניו! מאניניו! אי וועה איז מיר! אזא יונג פייגעלע,
מוסט שוין בלייבען אהן א מאמען! דוא קינדלעבען בלייבסט. אהן
אזא גוטער מאמען — און איה אהן מיין חיות, אהן מיין וועלט און אהן
מיין לעבען — (קינד וויינט) קינדלעבען מיינס! בופטשאלע מיינס!
וויין! — קלאג! — אפשר וועט נאט דערהערען דיין געוויין און וועט
רחמנות האבען און וועט דיך נישט מאכען אזוי יונג פאר קיין יתומיל —
וויין קינדלעבען! וויין! (אללע וויינען)

(פאזיציע)

פארהאנג פאלט.

ענדע דעם ערסטען אקטעס.

צווייטער אקט.

(דאסעלבע ציטער. אויסין פיש א הערינג אויף פאפער — א ברויט — א גלאז וואסער מיט ווייסע
ליילען — אויף דער וואנד דער וויינער).

(לייב שלאפט אנגעשפארט ביים פיש — פרימע וואס געענאיבער).

(אונטער דא קוליסען הערט זיך מאוים פירעלט).

(אויספרייט דין צונעבונדען איין אויג, מאכט — א לערס).

פרימע: ש ער שלאפט נאך! אזוי ווערט ער אנשלאפען ביים
עסען, וועק איהם נישט! ער וועט באלד אליין אויפשמעהן.
דין: איהר ווייסט באבע? לייב האט דא א גוטע ראללע צו שפיעלען.
א קלייניגקייט? געראטעוועט א מענשען מיט ווערמילד, ער איז
נישט מיר גפתי דער סיחאמקיניק! ועדט באבע! דאס האב איה
פון דעם סיחאמקיניק געקריגען א פארבייטעניש צום דינער, נור
נישטקשה, איה וועל איהם אפגעבען מיט פראצענט.

לייב: (חאט ויד אויף) שוין שפעט! (קוקט אויסין וויינער אויף דער וואנד) נאך
א האלבע שעה צייט. (ציעהט דא הענד) אף! מיינע הענד ווענען אנשלאפען
געווארען, שוין אפגעוועהנט פון דער ארבייט. וואסזשע? מיר דין!
דוא ארבייטסט היינט נישט?

דין: עס האט זיך בייא אונו געמראפען איין מאלהער!

לייב: איז עמיציר אראפגעפאלען פון א רישטיוואניע?

דין: ניין! אייער ברודער האט אנגעארבעט א סקאנדאל.

לייב: איהר האט איה געשלאגען?

דין: עס איז דען דא וועמען צו שלאגען? מען קען דורך איהם געהן
אויפן עלעקטרישען שטודל — נוא, נוא, פאטשט ער.

לייב: פארהאנג?

דן: איך ווייס? ער איז עפּים אין פעם אויף דער מיססיס נאססי, עפּים
איבער ציהרינג מיט א ציהרינג-סוחר, איך קום אהיים עסען מיין
דינער, האט ויא מיר געגעבן א מאך-דיין אין דער וופּ, נוא!
נוא! האפּ, פליהט מיר דער מאך-דיין אין איין אויג! איהר ווייסט?
איך קען איהם אונעקשיקען איבערן וואסער! איך בין שוין אויס
מעהלער, איך שפיעל אין טהעאטער, נוא אצינד קען איך דאך שוין
נישט שפיעלען אין טהעאטער מיט א קאליע אויג.

לייב: וואס הייסט? וואס שפיעלסטו דען?

דן: אלסדינג! וואס הייסט? היינט ביינאכט דאך איך שפיעלען דעם
טויטען מאטען ביים ישיבה-בחר, נוא דעם ישיבה-בחר'ס טאטע
דער טויטער רבי, מיט א שינאק אונטערן אויג? ער וועט מיר
מוזען בעצאהלען פאר דער פארשטעללונג.

לייב: נוא שא, שא, דן שרייב נישט! ועטן דיר דערווייל צום טיש, און
עסס וואס עס איז דא!

דן: ער האט מיר טאקע איבערגעשלאגען אזא טהייערען מאך-דיין.
(ועצט ויך — עססט)

לייב: (צו פרימע) באפעניו! מאויניו איז שוין אונעק צוריק אין שוהלע?

פרימע: הערסט איהם דען נישט שפיעלען?

לייב: יא! יא! ער שפיעלט שטיל! (קוקט צום קוליס) טהייער
קינדעלע מיינס! דאס בובאלע שפיעלט, און דאס ווייבאלע שרייבט
א בריעף, וואס פאר א טהייער פארעל דאס איז.

פרימע: לייב! דיין הערץ ציטערט פאר פרייד!

לייב: אוי באפעניו! אז איך הייב אן צו קלעהרען, ווי אזוי דער סם איז
געקומען צו איהר אין גלאז אריין

פרימע: נארישער לייב! צוואוואס דארפסטו ויך ברעכען דעם מוח, ויא
האט דאך דיר געזאגט, אז ויא האט א טעות געהאט, ויא האט
געמיינט, אז ס'איז א פראשיק צום קנאפונעהמיג, און האט עס אין
וויין אריינגעשיטט.

(מחל)

דן: מיסטער גאלקין! איך דאנקע פיר דען דינער! אפשר וואלט איהר
מיד אריינגענומען אויף (פארד) קאסט?

לייב: איך וואלט אונדא געוואלט, ווייל דוא ביסט א פּרעהליכער יונג,
אבער איך ערנווארטע באלד אינאקען צוריק.

דן: וואס? ער קומט צוריק?

לייב: ש ויא מאר נישט וויסען, איך וויל ויא איבערראשען, איך
האב איהם אונעקשיקט א קארטע — נוא, מען דאך געהן צו
דער ארבייט, געהסט דן?

דן: שור, איך מוז נאך שטודיערען מיין ראללע, עפּים א קליינעקייט,
א טויטען מאטען צו שפיעלען?

(אויסריס מאזעלי מיט ביכער).

מאזי: פאפא! דער לעהרער האט געזאגט, איך זאל קויפען א טאש וועגען
דיא ביכער, עס קאסט א קוואדער.

לייב: א קוואדער? (ווכט אין קעשענע, געפינט נישט, דן בעמערקט — לאזט טאלען
א האלבען וילבערנעס דאללאר).

דן: מיר גאלקין! געהט נור, עס איז ארויסגעפאלען פון אייער טאשע.

לייב: פון מיין טאשע? (בעמערקט איהם) דן! איך דאנק דיר! דיין
קאפ איז צודולט, אבער דיין הערץ איז אזוי גוט נא מאויניו!
קויף דיר וואס דוא ווילסט, שבת איז אויסצאהלונג, זאלסטו מיד
דערמאנען דן, וועל איך דיר אבגעבען.

דן: קום מאזי וועלען מיר ביידע שוין געהן קויפען, וועסטו טאקע קויפען
בלומען פאר דער מאמא אויף. (ביידע אב)

לייב: (שרייט אריין אין קוליס) גוד בייא, בעססיניו!

(אויסריס בעסס מיט א בריעף)

בעססי: ווילסט מיר עפּים זאגען, לייב?

לייב: יא! איך וויל דיר געבען אזוי א פאר שטארקע דריק צו צו מיר
און דיר געבען א פאר קיש (אומארסט ויא) אוי, וויא מיר מחל!

איך האב פערנעסען, אז דוא האסט פיינט א נראכען יונג, מיט דיר
דארף מען אומגען ערעל.

בעססי: אוי! לייב, לייב! ווען דוא וואלסט וויסען.....

לייב: איך ווייס! איך זעה שוין, אז דו געהסט אויס נאך מיין מריט. (וויי
וויינט) נוא! נוא! דוא ווייסט דאך, אז איך קען נישט ליידען אז דוא
וויינסט? גוד בייא! (נעמט אב, בענענטען פרימען, שלאגט יד און) באפעניו!
שטעהט מיר נישט אין וועג, ווארן איך וועל אייך היינט ואדוועטען
מיט קיש. (פאנגט מיט איהר) באפעניו! איך וועל היינט פאר שמחה
משונע ווערען. (ראש אב)

פרימע: וואסזשע? שוין עפּים א נייער שטעטל אין קאפ אריין?
הערסטו קינדלעכען, אין מינע צייטען האבען ווייבער נישט פער-
שטאנען, אז וויא זענען אויך מענשען, וויא האבען אבער פערשטאנען-
אז וויא זענען מאמעס פון קינדער און האבען געליטען שטיל. אזא
קרענק ווא דוא ליידסט.

בעססי: אוי מאזיג, מיין אונגליקליך קינד! (פען קלאפט) קאם אין!

(אויספרייט איזאק, בלייבט ביא דער טויר).

פרימע: איטשיניו? ! ! ! ! !

בעססי: איזאק? ! ! ! ! ! (ביידע איבערראשט)

פרימע: אוי, גאט ואל אייך מוחל ויין אייערע זינד! (אב וויינער)

בעססי: נוא וואס ביסטו שטעטל געבליבען בייא דער טויר?

איזאק: ווייל איך האב נישט דאס רעכט ווייטער צו געהן, איך בין שוין
אוי אויך צו ווייט גענאנגען.

בעססי: האסטו חרטה וואס דוא ביסט געקומען? נוא קענסטו צוריק-
פאהרען, קיינער האט נאך דיר נישט געשיקט.

איזאק: קיינער נישט? און דער בריעה ווער איז? (ציינט איהר א בריעה)

בעססי: (בעמראכט איהר) נישט איך האב דיר דעם בריעה געשריעבען, עס
קען זיין לייב, נוא! און אהן דעם בריעה וואלסטו קיינמאל נישט
געווען געקומען?

איזאק: זיין!

בעססי: נוא עס וועט דיר דא קיינער נישט פערהאלטען, איך געוויס
נישט!

איזאק: נוא, וואס קען מען ערווארטען פון א א נומען טאג (ווייל אב)
בעססי: ווארט! (ער ווייל אב) ווארט וואג איך! נא לעז איבער דעם בריעה.
דאס האב איך ערשט אנגעשריעבען צו דיר! (ניכט איהר)

איזאק: אהן דיר קען איך נישט לעבען דוא ביסט מיין גאט! מיין
אללעם! אה בעססי! מיט וואס קען איך דיר
בעצאהלען פאר דיין ליעבע? ווען דוא וואלסט וויסען וויפיל איך
האב געליטען אין דיא עטליכע חדשים, וויט איך בין פון דאנען
אונעקגעפאהרען, און דאך האב איך בייא מיר נישט געקענט פועלען
אז איך ואל אהער קומען, אויס מורא, אז איך ואל נישט נאכגען
מינע געפיהלע, האב איך שוין געהאט בעשלאסען, איך ואל
געהן צום רוסישען קאנסול, ער ואל מיך שיקען נאך רוסיסלאנד
אלס פערברעכער, אבער דער מאן דינער, דער בריעה וואס ער
האט מיר געשיקט, אז דוא שטארבסט, דאס האט מיך שטעלל
אהער געבראכט.

(אויספרייט לייב, גאסט און נפתלי)

גאסט (רעד אנקומענדיג): וואס איז דא אזוינס? וויפיל דארף מען זיך
מוטשען מיט א מאן, וואס מען האט נישט ליעב? וואס וואנט איהר
שווענערין? איהר זענט דאך עפּים א קלוגערע?

בעססי: אוי! ! ! ! ! (שמעם אויף)

לייב: אוי! אט האט איהר מיט אייער געפילדער בעססיניו קראנק געמאכט.
נפתלי: פארקט דיר פאר גאט, ברודער! וויא נישט קיין לעמישקע!
איך בין אויך אמאל געווען א יאליד וויא דוא, מיר זענען אלע בלינד!
און דערנאך פייפען אינז דיא ווייבער אן!

לייב: נפתלי! וואס דוא האסט מיט דיין ווייב, וואס זיא ווילל מיט דיר
נישט וואהנען, ווייל זיא ווילל א ציהרונגסוחר, דאס געהט דיר

עקסטער. אבער פערנעם נישט, אז דא מישט די דערנאך אריי
מיין בעסטיג אויך.

נפתלי: אלע איין שווארץ יאהר:

לייב: נוא, גענוג! גענוג! נאנט מיר נאסטי, וואס ווילט איהר פון מיר?
נאסטי: איהר וועט דאך ווין ברודער, נאנט! איהר וואלט צוגעהאלטען
איינער ווייב, ווען וואו וואל ליעב האבען איין אנדערן? איך ווילל, אז
ער וואל מיר געבען א גט!

נפתלי: דעם טויט וועל איך איהר געבען:

לייב: שא! שא! איך האב פאר אייך איין געה!
נאסטי: וואס?

לייב: געהט אהיים און ווייט פיינע מענשען!

בעסטי: לייב! דוא הערסט דאך, אז נאסטי רעדט פון א גט? א פרוי!
האט דיעזעלבע געפיהלע וואס א מאן, דארף זי פאלגליך אויך
האבען דיעזעלבע רעכטע וואס דער מאן, ווען א פרוי אנטשליעסט
זיך צו קעמפפן פאר איהרע רעכטע, איז וואו מעכטיגער פונם
שטארקסטען מאן.

נפתלי: מיר דאכט זיך, אז דיא דרשה האט וואו געהאלטען פאר זיך אליין.
לייב (חאט איהם ביים קאלטער): נפתלי! פארנעם נישט אויף וועהמען דוא
רעדסט!

נפתלי: ווען וואו האט געקענט מאכען אזא דרשה פאר מיין שלאק, איז וואו
טאקע באמת וואס מען רעדט אויף איהר, דיין שכינה נאנט, אז דיא
פילאזאפיקע איז א יודישע אנגא קארעניא!

לייב: וואס? ...

בעסטי: לאז איהם אב לייב! ער ווייסט וואס ער רעדט! אזי! ...

לייב (שטיל): וואס וועט איהר געקומען אהער? (צו בעסטי) וואס איז דיר
בעסטיג? דער קאפ טהוט דיר וועה?

בעסטי: גיין נישט דער קאפ, דאס הערן!

לייב: דאס הערן? וועה איז מיר! רופט א דאקטאר!

בעסטי: מיר קען קיין דאקטאר נישט העלפען נור דוא אליין.

לייב: איך? נוא אדרבה וואו מאמעלע, וואס וואל איך טהון?

בעסטי: מיך בעפרייען!

לייב: ס'דערמאן וואס הייסט דיר בעפרייען? אזוי ביזטו דען פערשפארט
ביי מיר?

בעסטי: לייב! איך מיין בעפרייען פון דיר!

לייב: אזי וועה איז מיר! וואס וועט? איך בין דיר נאמא?

בעסטי: גיין! נור איך קען בייא דיר אין הויז נישט ווין.

לייב: בעסטיג! וואס וועט דאס פאר א רייד?

בעסטי: דאס איז מיין ערנסט! (נעהט צו דער טהור)

לייב: איזאק! איזאק! וועה נור, וואס איז איהר? (צו בעסטי) בעסטיג! וואס
טהוט דיר וועה?

בעסטי: איזאק! וואו איהם, אללעם! אללעם! (א=)

לייב: איזאק! דוא וואלט מיר תיכף אללעם וואס איז דאס? דיר
האט וואו דערצעהלט, און מיר נאר נישט?

נפתלי: פארקט דיר פאר נאנט ברודער! געם דיר נישט צום הארצען:
לייב: וואס ווילט איהר דא? וואס האט איהר זיך פערנומען אויף מיר?

נאסטי: וואס דען? וואו האט דען נישט רעכט? וואס קען מען דערלעבען
ביי א גראבען יונג? גוד בייא, מיסטער איזאק! (צו נפתלי) מיסטער

ושלאב! מארגען וועלען מיר זיך וועהן אין געריכט אדער ביים רב,
וואו איהר ווילט! (א=)

נפתלי: געה צום רוח און פרען וואו א פיינער! ווארט, איך וועל דיר
דערהרגענען! (א=)

איזאק: לייב! דוא ווייסט נישט וואו מיך שמערצט, צו ווין דער
פערטוראכער פון דייע לידען.

לייב: רעד צו מיר פראסטי לשון, איך פארשטעה דיר נישט, און ווער
הייסט זיך דיר דא מישען? וואס האסטו דערמיט צו טהון?

איזאק: (ניש איהם א בריער) נא לעז דעם בריער, דער בריער איז אדרעסירט צו מיר נאך באסטאן.

לייב: איך זאל לייגען? צו וואס דארף איך דען לייגען? און אזוי פערשטעה איך דען נישט. אז ס'איז פראסט גערעדט, ווא האט מיר פייגד.

איזאק: גיין לייב! ווא האט דיר נישט פייגד, ווא האט דיר, ווייט איהר קינד אז געבוירען, געאכטעט און געשעצט, אבער נישט געליעבט.

לייב: פאר וואסווע האט ווא דאס פריהער נישט געוואלט?

איזאק: ווא וואלט עוויג געווען געליטען אין געשוויגען, ווען נישט דער געליעבטער פון איהר יונגער זאל געווען צו איהר קומען.

לייב: איזאק, וועה איז מיר! דוא מיינט אפער דיר!

איזאק: (סמיל) יא!

לייב: וואסווע? דוא ביסט געקומען צו מיר אלס א גוטער פריינד און אצינד ווילסט דוא בייא מיר צונעמען מיין לייב? דוא האסט איהר פערדערט דעם קאפ?

איזאק: מיר זענען פרייאנעוואנענע מענשען, מיר פערדערען נישט קיין קאפ, וואס אינעמער הערצער פיהלען און פערלאנגען, דאס טהין מיר.

לייב: מילא וואס א הארץ פיהלט, אבער וואו איז דער קאפ? מ'דארף דאך עפס בערעכנען, א פאמיליע - א קינד - א באבע - און אזא פערעגליך הויז צו צערשטערען? איז דאס נישט א וינד?

איזאק: דעם מענשענס הערץ און פרייער פערלאנג פרגעט נישט, אויב עס איז א וינד אדער נישט.

לייב: (בעט) נוא זאג, זאג אליין, וואס זאל איך אצינדערט טהוען מיט אייך ביידע.

איזאק: וואס דיין שכל דיקטירט דיר.

לייב: איז דאס טאקע אלעס אמת? גיין! איך גלויב דיר נישט!
(הויפט) בעססי: בעססיניו!

(אויסטרין בעססי אנגעהוהן מיט א סעקיל).

לייב: (צוריקשאלענד) אנגעהוהן? ... מיט א פסקיל? ... איז עס איז אמת!

ס'איז אמת! פארנוואס קומט עס מיר? (אלס אויסין בענקיל - וויינט)

בעסי: לייב! קאו דיר אזוי נישט אב! ס'איז בעסער אזוי, איידער דיר ווייטער צו נארדען.

לייב: נו, פאר מיר הארט מיר שוין נאר נישט, אבער פון דעם קינד, וואס וועט פון איהם ווערען אהן א מאמע?

בעססי: עס איז בעסער פאר דעם קינד, אז מיר זאלען נישט ניין צוואמען, דוא וועסט איהם ניין א געטרייער טאטע, און אויב דוא וועסט איהם ערלויבען אמאל צו מיר צו קומען, אזוי וועסטו מיר גליקליך מאכען.

לייב: איהר בלייבט וואהנען אין געווארק?

איזאק: גיין! מיר פאהרען קיין באסטאן!

(אויסטרין מאזי מיט בלוטען).

מאזי: האללא פאפא! וועסט? פאר א נאנצען קוואדער געקויפט פאר דער מאמע בלוטען, לאמיר עס איהר אריין טראגען (דערעכט ווא) אה מאמא! וואס איז דאס? דוא געהסט ערגיין אוועק?

בעססי: עס, מיין קינד!

לייב: גיין, מיין קינד! דא מאמא געהט נישט, ווא פאהרט מיטן אנקעל איזאק קיין באסטאן.

מאזי: מיטן אנקעל? (צום אנקעל) אה אנקעל! (צו דא סוסער) מאמא! ווער וועט מיר דערווייל געבען דא לעקציאנען?

בעססי: פון יעצט אן וועסטו מווען דא לעקציאנען אליין לערנען.

מאזי: מאמא! ווען קומסטו צוריק?

לייב: געה בובטשאלע, שפיעל דיין מאמע א וויא געזונד, אויף דיין פידאלע.

מאזי: אלרייט! איך וועל שפיעלען וואס מאמא האט ליעב, אנקעל איזאק!
(מוויק! אב)

לייב: (הויפט) באבע! באבע! קומט אריין!

(אויספרייט פרימע)

פרימע: ווילסט מיר עפּים זאָנען, לייב?
לייב: באַזעניו! וואס זאָגט איהר עפּים צו דער מאמען פון מיין קינד
מאזעניו? ...

פרימע: אזא פרוי איז קיין מאמע נישט! (סאזי שפיעלט) — (צו בעססין)
הערסט, מאזעניו שפיעלען? דאס שפיעלט ער דיר וויא רופט מען
דאס? א טרויערמאדל צום קינד!

בעססין: באַזעניו! איהר צופרעכט מיר מיין הארץ!
פרימע: לייב! הייס ויא געהן פון דאנען, אויב דוא האסט רחמנות אויף
דיין קינדס ריינער נשמה.

לייב: נוא בעססין! האסט געהערט? ויא איז דיין פאכע, נישט מיינע, נור
איך וויל דיר נישט טרייבען, אויב דוא ווילסט, בלייב דא!
בעססין: גיין! ויא האט דעכט! (צו איזאק) איזאק דוא געהסט?

איזאק: יא! קום! געהן צו דער טויר — סאזי שפיעלט)
לייב: באַזעניו! איך וועל היינט משוגע ווערען.
פרימע: שא! עס איז דא א נישט אויף דער וועלט!
לייב: באַזעניו! ... קינדעניו, מאזעניו! וואו ביזטו? ... (פאלט אויף א בענקיל)

(סאזי ציאן)

פארהאנג פאלט.

ענדע דעם צווייטען אקטעס.

דריטער אקט.

(איין זעהר ארמעס צימער — רעכטס א בעסט, אויף וועלכען עס ליגט בעססין
מיט א ביכעל לעזענדיג, לינקס ביזא א טיש זיצט איזאק און שרייבט נאכטען,
א געשירר-שאקעלע — נעכען טיש א בענקעל — אים הינטערנאד א טישעל-
טהיר מיט א ענעסטער אין דער רעכטער ווייט — דאס בעסט פערשפיעלט מיט
א שפאניש ווענטיל).

בעססין: אד! אונגליקליכע אננא!

איזאק: וואס לעזטו?

בעססין: אננא קארענינא!

איזאק: וויעדער אמאל אננא קארענינא? ביסט נאך נישט ואטט מיט

איהר? נוא, וואס האט ויא דיר דארט אזוי איבערראשט?

בעססין: איבערראשט? וואס האט דא אזוי צו איבערראשען? עס איז

פעררהאנען א סך אונגליקליכע. (צו קלאפט) איזאק ויא אזוי

גוט און געה ווער עס קלאפט דארט.

איזאק: אוי! ווען וועט מען מיר שוין אמאל אויפהערען צו שטערען?

בעססין: שרייב! שרייב! איך וועל שוין אליין געהן עפענען דיא טויר.

(געהט אראפ האלט זיך ביזא דער ווייט) אד!

מיססיס סטייק: (פון אונטער דער טויר) אכער, דערען ויא אמאל! מאכען

ווא אויף! שלאפען ויא נאך אדער וינד ויא טאדט? אנטווארטען

ווא דאך!

בעססין: אוי! (ענעסט)

(אויספרייט מיססיס סטייק)

סטייק: אה! ויא לעבען דאך נאך אונד איך האבע געראכט. דאס ויא

וינד שאן געשטארבען. איך ווייס, איך שלאפע נור ביז מיטמאג, וואן

איך האבע קיין עסקען. (צו בעסס) אבער עמאצע דיר קינד! דוא האסט
דאך קינע קרעפטע צו שטעהן.

בעססי: גוטע מיססים סטייך! איך ווייס ווא וינד נעקאממען ווענען ציינו.
ניכט וואהר? ווארמען ווא אונו נאך ביז נעכסטע וואכע!

סטייך: מיינעמווענען, צאהלסטו געמאלס! אבער וואאלד דער הויזהערר
קאממט אויך דוא צאהלסט ניכט. ווא שטייט ער דיר אויף דא
שטראסעס הינאויס. איך האבע עס שאן פערזוכט ביא מיינעם
נאטטעלינען מאנן. אה, דא מעננער! דא מעננער! דא קוממערט
יא נאר ניכטס: דא לעבען אין ווירטהאוז אויך וויפען דא וויסקע
אויך באסטא!

איזאק: אה! שוין וועדער א פעהלער.....

סטייך: שטערע איך דען מיסטער, איך געהע שאן פארט! ווייסט דוא?
באלד קאממען דא ציממערמאהלער. דא ציממער מאהלען, ווען
דוא ווילסט. קאנסט דא דיין ציממער אויך מאהלען לאססען, אבער
נור אבאכט נעבען אויף דיעזע לייטע. דען דא ליעבען צו שטעהלען.
אה, דא מעננער! (א)

איזאק: פאלג מיך: לאמיר אויספערקויפען דאם ביסעל מעכעל און
צוריקפארען קיין באסטאן. דארט האבען מיר פארט געמאכט
א לעבען.

בעססי: גיין גיין! דא אין געווארק קען איך וועניגסטענס פון דער
ווייטענס געהן אלע טאג מיין קינד. ווען ער געהט אין שולע, און דאם
איז יעצט מיין איינציג פערניגען אויף דער וועלט. איך בעט דיר,
רויב עס מיר נישט! (וויינט)

נפתלי (שרייט און וויינט): אלטע ואכען — האנדעלע!

איזאק: בעססיניד! וואו איז ערגיץ מיין אלט רעקיל?

בעססי: איך האב עס דא לעצטע וואך פערקויפט.

איזאק: גוא, ענדליך בין איך פערטיג! (נעמט צוואסען דא נאסען) אט וועלען

מיר באלד האבען געלד. גוד ביא, בעססיניד! מיר צוליעב הער אויף
צו וויינען! (אב)

סטייך: (הוינטען) פערדלער איזט ניכט ערלויבט אין דיעזעם הויזע!
נפתלי: פארקט אייך פאר נאט, מ'האט מיך גערופען. (קלאפט אין דער טהור)
בעססי: אה, דער פערדלעך! קאם אין!

(אויסשרייט נפתלי מיט ואכען)

נפתלי: פארעם געלד פאר אלטע ואכען! וועל! וואס האט איהר
מיססים? אלטע שויד? אלטע קליידלעך? (רעדענדיג אויף דעם בענקיל
א וועסט) איהר פערקויפט דאס וועסטיל?

בעססי: גיין! איך פערקויף נאר נישט!

נפתלי: איהר פערקויפט נישט? צו וואסווע האט איהר מיך געשלעפט
אויף דעם 5-טען שטאק ארויף? (רעדענדיג ווא בעססי) דוא אין
געווארק? נאט איז מיט מיר! וואסווע פעהאלטסטו דיר?

בעססי: ווער פעהאלט ויך דען?

נפתלי: מיין געווענענע האלדערי פעהאלט ויך אויך נישט. נור איך האב
ווא שוין נישט געוועהן ווייט א יאהר צייט.

בעססי: איהר האט אייך טאקע געשייערען?

נפתלי: וואס דען, אזוי וויא ביא אייך, נישט אהין און נישט אהער,
פרייע ביזנעס נאר?

בעססי: נו, וויא געדט עס אייך?

נפתלי: פייין! אויס ווייב, אויס שלאק! אויס סיחאמקיניק! איהר ווענט
קיין עין הרע געוונד געווארען? איך פערדעל מיר אזוי א 3 4 שעה
אין טאג, און פערדייען גענוג אויף א גוטען קיין צו טהון, און א גוטען
ויפ צו טהון. האט איהר נישט ביא אייך א ביסעלע שנאפס?

בעססי: גיין, מיר טרינקען נישט קיין שנאפס!

נפתלי: וואס הייסט, וויא אזוי לעבען דאס מענשען אהן שנאפס? איי!
ווען דא וועהסט לייבען, וואלסטו איהם נישט דערקענט, עלטער
געווארען אפשר מיט 20 יאהר (סען קלאפט)

(אויסשריט גאססן מיט א הויזער-קעסטל — שטעקט אריין דעם קאס).

גאססן: שפיעלערייא פאר קינדערליך! קינדערישע און ווייבערישע ואכען

נפתלי: וועה איז מיר! ווא איז עס! גיב מיר א טיהר דורך ווי ארימער צו אנטלויפען! (ער בעהאלט זיך אונטערן שפאנישען ווענטיל — לויפט)

גאססן: (בייא דער טויר) גיט עפנים צו לעזען איין אלמנה מיט 6 קליינע קינדערליך, אלע געהן אויס פאר הונגער. 6 בובאלעך מיססים, 6:

נפתלי: (לויטן פערשטעק) אין 1 יאהר 6 קינדער האבען, א מאן בעגראבען, א פיינער דזשאב.

גאססן: איהר זאגט עפנים מיססיל? (נעהט אריין) מיססיל! אפשר דארפט איהר עפנים וויסען, וואס איהר ווייסט נישט? איך לעג איין באלד אויס דיא קארטען, און איהר ווייסט אללעס! אפשר פאמיליען אנגעלעגנהייטען? עס קאסט נור 10 סענט.

נפתלי: א מוזיק בלייבט א מוזיק! ווא קען שוין טרעפען בעסער פון מיר:

בעססן: אד גאססן! צו וואס פאר א ביזנעס האט איהר איין גענומען?

גאססן: וועמען ועה איך? בעססיני? איך האב דא א שעהן צעטעל אויסגעלייגענט הא? נור וואס מוזט מען נישט צוליעב פרנסה? אוי

מאמעלע, וואס פון דיר איז געווארען? ... וואו איז ביין שעהן פנים?

דיא לעבטיגע אייגעלעך? דייע פיייעריגע בעקעקעך? דא וועסט דאך אויס, ווא איינע וואס געהט אויס פאר הונגער? אזא תל זאל

ווערען פון דיא מענער, ווא וויא מאכען פון אויגן.

נפתלי: (מיט א ניין) מאמער פערקעהרט? ווי טהון אלעס און ווי זענען נאך גערעכט.

גאססן: איהר ווייסט? מיין ציהרונגסוחר האט מיר אונעקנעפיהרט קיין באלטימארע און מיר 2 מאנאט געהאלטען, און דערנאך האט ער

מיר געשיקט, איך זאל מיר פארדייענען. איהר פערשטעהט ביי וואס פערדייענען?

נפתלי: אויף וואס דען טויגען אעלעכע ווייבער?

גאססן: אט געה ווייס, אז דיא חברה קענען זיך אזוי פארשטעלען? בלומרשט א ציהרונגסוחר, צום סוף מאמעלע מיינס. (זאגט אין אייער אריין א סוף).

נפתלי: א סוף? ער פערדעלט נאר הייסט עס מיט ווייבער?

גאססן: אבער בייא מיר האט ער נישט געטראפען! איך האב איהם דארט אריין-געפאקט אויף 2 יאהר קרימינאל, און האב באלד געקריגען

א גוט, און מאך מיר יעצט א גוט לעבען! נור וואס פאר א ווערטה האט דאס לעבען אהן א געטרייען מאן? נפתלי איז טאקע געווען

א שלעכטער, ער פלעגט אמאל א ביסעל אונטערשלאנען, אבער געטרייא איז ער מיר געווען.

(נפתלי קומט אהר).

גאססן: א, נפתלי טשיק! ... מאמעלעך ... פעט געווארען וויא א חזיר: וואסווע מאכסטו?

נפתלי: אונדאי נישט דייע געשעפטען.

בעססן: נפתלי! פערנעסט נישט אז ווא איז געוועזען אייער פרויא.

נפתלי: מיין מערדערקע איז ווא געוועזען, אבער איצט איז ווא איין אלמנה מיט 6 קינדערליך.

גאססן: (וויינט) עס איז דאך אבער בעסער, ווא צו ווערען אויסגעלאסען.

נפתלי: אוי דיא ווייבער, דיא ווייבער! פריהער זינדיגען וויא און דערנאך ווערען וויא פרום און וויינען.

גאססן: יעדער מענטש מאכט אמאל א פעהלער.

נפתלי: פארקט דיר פאר גאט מיססים! דאס הייסט א פעהלער? ווא האט צערבראכען מיין הערץ! איהר זענט קוילעקעס! מערדערקעס!

איהר מאכט אונז פאר דיא גרעסטע שפורים אין דיא שטעטלעך, אין דער העללע אריין מיט איין אלע ווייבער! (ראש אב)

גאססן: (לויפט איהם נאך) נפתלי! נפתלי! (ראש אב)

בעססן: אד, ווא אונגליקליך זענען מיר פרויען, (זעצט זיך — וויינט — עס הערט זיך לויטן פערשטעק לויטן שטימע ווענער א מעלאדיע — ווא ערוואכט) אד

דייע שטימע ...

לייב: וסאכט אויף דאס פענסטער, עס צייגט זיך אז ער שטעהט אויף א רושטיוואניע ער מאהלע
און זינגט שפיל).

בעססי: (וועלכע האט איהם ערבליקס מיטן פנים צום שפאניש ווענטיל): אזוי, וויא

פערענדערט ער איז געווארען!

לייב: מיססים! ביטטע גיט מיר א נלאז וואסער! היינט איז א מין היטן
אז דער קאפ דרעהט זיך אוש.

בעססי: (ציטערנד) קומט אריין און מדינקט וויפיעל איהר ווילט.

לייב: (נעהט אריין דורכ'ן פענסטער — מדינקט) דאנקע מיססים! אפשר ווילט
איהר לאזען מאהלען אייער צימער?

בעססי: בעמיעהט אייך נישט!

לייב: (ערשטאקען — לאזט סאלען דאס גלאז קוקט אויף איהר וויא ערנלעכערט).

בעססי: וואס קוקסטו מיך אזוי? לייב? האסטו מיר נישט דערקענט?

לייב: באלד, באלד שווער געווען צו דערקענען.

בעססי: נוא, מען ווערד עלטער!

לייב: יא מען ווערד עלטער!

בעססי: זיין לייב זימן! דערצעהל, וואס מאכסטו עפיים?

לייב: מארבייט און מימאכט א לעבען. וואס מאכסטו?

בעססי: אלרייט!

לייב: שוין לאנג אז איהר זענט צוריקגעקומען נאך געווארק?

בעססי: שוין 3 מאנאט! נוא, און וואס מאכט עפיים דיא באפענו?

לייב: איין אלט מענש, דיא אויגען א ביסעלע קאליע געווארען.

בעססי: מאזין האב איך געזעהן.

לייב: יא? און מיר האט ער נאר נישט געזאגט, דער לויפער זאל

בעשטראפט ווערען דערפאר.

בעססי: גיין! גיין! זאג איהם נאר נישט! ער איז נאך א קינד, עס קען

זיין, אז איהם דיקטירט זיין קינדערישער שכל, אז ער דארף זיין

מאמע האסען.

(אויספרייט סטייך מיט עסען).

סטייך: וערסט דוא קינד! איך האבע הייטע צום דינער ווארשט אונד
ווער קרויט, קאסטע נור, ווירסט דוא זעהן, וואס פיר אייגע גוטע
קעכין מיססים סטייך איזט.

בעססי: איך דאנקע! איך עסע קיינע ווארשט, אונד דאנן בין איך
שאן נאך דעם עסען.

סטייך: וואצו דיעזע קאמערדיע? מיר האט מען געזאגט, דאס דוא
הונגערסט, אונד זיין געזוכט צייגט אויך, דאס דוא שאן 2 מאנע
ניכטס געגעסען האסט. ווילסט דוא? איך זאלל דאס בייא דער

פאליציא מעלדען? עסע נור! (אב)

לייב: וואס בעססי? דוא הונגערסט נאר? וואו איז ערגיץ? ...

בעססי: ער איז גענאנגען אבמארגען ארבייט.

לייב: אזוי? ער ארבייט? ער לעבט א גוטען טאג, און דוא הונגערסט?

בעססי: גיין, גיין, לייב! ער פערדיענט זעהר וועניג.

(אויספרייט גפתי און גאססי מיט עסען און מיט 2 פלעשער נעמערען).

גפתי: לייב דוא? ! (ווייל אב)

לייב: אנטלויף נישט נאר! דוא ביסט געקומען אין דער ריכטיגער צייט.

לויף גיך אריין אין דער אפטייך, און פירע, וואס מען דארף געבען

אויגען, וואס האט שוין עטליכע טעג נישט געגעסען.

גאססי: פירענט מיר, איך ווייס שוין דעם טעם.

לייב: נו וואס דארף מען?

גאססי: מיר זענען שוין דא פריהער געווען, און מיר האבען שוין געבראכט

וואס מיר דארף, גפתי! אבער מיט דיא מעדיקאמענט!

גפתי: בעססיניו! איך האב מיר איבערגעגעבען מיט מיין מיססים

ערלויבט אונז ביי אייך צו מאכען א שטיקעלע אונטערזאלט, און

קומט צום טיש וועלען מיר צוזאמען עפיים געמען אין מזי אריין.

פארקט אייך פאר גאט, מאכט נישט קיין פוילע שטיקע, מיר

דערקענען אין אייער נאז, אז איהר זענט הונגעריג ווי א האז.

נאססי: בעססיניו: שעהם דיד גישט, נעהם פריהער א ביסעלע קאניאק:
בעססי: איך קען גישט טרינקען.

לייב: איך קען אויך גישט טרינקען, און צוליעב דיר וועל איך אויך
טרינקען. (ועצען זיך אלע עסען און טרינקען — צווינגען זיך)

בעססי: ענטשולדיגט מיר, ביי אלע שבגים ווייסט מען, אז ביי מיר איז
רוהיג שטיל. (הייבט זיך אויף)

לייב: וואס אנטלויפסט פונם טיש? זיך נאג איך דיר, איך וועל דיד גישט
לאזען פערהונגען: (טרינקט אייניגע טאל) ח ח ח ח וואסווע מיינסטו איך
בין טאקע שפור געווארען? ... איך ווייס וואו איך בין אין דער וועלט.
נו איך מוז געהן ארבייטען... (ווייל נעהן צום פענסטער — וואקעלס זיך שבור —
דיא סימקען אז ס'פאר איהם נישט לאזען צום פענסטער).

(אויספרייט אינאק)

אללע: אינאק? ...!

אינאק: געסט...!

לייב: שטעהט דיר אפשר גישט אן דיא געסט?

אינאק: אים געגענטהייל, איהר זענט ביא מיר טייערע געסט!

לייב: עס איז א ליגען! ווען דוא זאלסט אונז וועקען פאר געסט, וואלסטו
דיך פאר אונז גישט בעהאלטען ווי א נגב. האב איך עס ביי דיר
פערדיענט?

אינאק: ווייסט דאך, אמעריקא, מען איז שטענדיג ביזי (בעשעמיגט).

לייב: ביזי, און קיין שטיקעל ברויט איז ביא דיר גישטא אין הויז.

אינאק (קוקט אויף בעססי'ן ביזי — קלאפט אן מויל): 20000

לייב: וואס האסטו אויסגעקלאצט אויף איהר א פאר אויגען? וואס מיינסטו,
אז מענטשען שלאפען? א הויזמייסטערין, א אלטע גויע האט אויף
איהר מעהר רחמנות געהאט וויא דוא.

בעססי: לאז, איך בעט דיד, פערשאף איהם גישט קיין שמערצען, ער
לייד גענוג דורך מיר.

לייב: דוא מיש דיד גאר גישט! דוא מיט דיין גאנצער פילאזאפיע

בלייבסט אלץ א יודענע, ער אבער איז א מאן, מיט איהם האב איך
אין אנדערן חשבון! אין איין אנדערער צייט וואלט איך גישט
געקענט, יעצט אבער קען איך אללעס! איהר האט אויפגעריסען
דיא בלוטיגע פערטרוקענטע וואונדע פון מיין הערץ, און איך מוז
רעדען: נאססי! נפתלי! זייט מוחל! געהט אויף געוונטערהייד,
ווארסט אויף מיר אונטען ביים הויזמייסטער.

נפתלי (שטיל צו אינאק): אינאק! פארקט איך פאר גאט און גיט איהם גאט,
זייט איהר א חכם, ער איז א ביסעל שבור, גישט געוואהנט צו
טרינקען, קום, קום, נאססי! (ביידע אב)

לייב: געהסטו? מיין ברודער איז מעהר חכם פון מיר! זיין ווייב האט
זיך פערגליסט א לויבאווינק, אין דרערד אריין מיטן קאפ! דער
לויבאווינק האט זיך אונגעקענטווארפען און זי איז זיך געקענטען בעטען?
אלרייט! מיטאדך רחמנות האבען, און ער איז ווידער א מענטש!
נא, און וואס בין איך? נור שא, שא! וואס דענקסטו ווייטער
צו טהון?

אינאק: פאהרען אהיים גאד רוסלאנד.

לייב: מיט איהר?

אינאק: דאס איז יעצט דיא פראגע.

לייב: עס פעהלט אויך הוצאות?

אינאק: זיין! מיין מוטער האט צוגעשיקט געלד צוין א לאנדסמאן, אבער
יענער וועט עס גישט געבען, ביז איך וועל ויצען אויפן שיר.

לייב: גענוג פאר אייך ביידע?

אינאק: זיין!

לייב: און ווען דוא זאלסט האבען גענוג פאר אייך ביידע, וואלסטו זיך
מיטגענומען?

אינאק: איך וועל דיר זאגען דעם אמת, איך האב ביז יעצט גאר אנדערש
גישט געקלעהרט, יעצט אבער זעה איך איין אז

לייב: אז וואס? אז וואס? לאמיר הערען.

איזאק: לייב! איך קען דעם מאמענס ירושה נישט בעקומען, זאבאלד
איך קום מיט איהר נאך רוסלאנד.

בעססי: און צו וואס זאל איך איהם שטערען ניין גליק?

לייב: אוי, שווייג בעסער! דוא רעד שוין נאר נישט, דיין פילאזאפיע
האט זיך שוין געענדיגט! הער מיך אויס איזאק! איך בין א גראבער
יונג, און איך וויל, אז ביא אויב גראבע אוינגעבילדעטע מענטשען,
אז מ'האט ליעב א נויב, האט מען אין דערער אלע געלטען מיט
אלע ירושה'ס, מ'האט ארבייטען, פארדיענען, און מ'לעבט זיך ווי אדם
און חיה! איהר ווילט לעבען ווי אדם און חיה, און ווילט אז פייגעלעך
זאלען אייך אראפפליהען פונם הימעל? און אז מ'דארף אמאל
צוארבייטען און בעצאהלען פאר דיא פייגעלעך, האט איהר תמיד
אייין ענפער פרייע ליעבע. (צו בעססי) בעססיניו! צו וואס
דארפסטו ווארטען, ער זאל דיך יאנען? געה, בעסער, קום יעצט שוין
מיט מיר! זיי מיר אין הויז ווי א שוועסטער! זיי א מאמע צו דיין קינד!
און אויב דיא פרייע ליעבע איז אמת, וועט ער צוריק קומען צו דיר.
נוא מ'הו דיך אן אויב דו האסט וואס און קום!... וואס וועט? הייסט
עס דוא ווילסט נאך נישט? איך האב נאך קארג צרות? (ענטשלאסען)
אוי דער רוח זאל עס נעמען, לאמיר זיין געוונד! (נעמט דיא פלאש פרינקט
אויס אין גאנצען).

בעססי: (רייסט אויס דיא פלאש) לייב, לייב! וואס מ'הוסטו? דוא וועסט דאך
פארברענט ווערען.

לייב: עס איז שוין נישטא וואס מ'זאל ברענגען! נישטא וואס... מ'הו דיך
אן זאג איך... אז איך וויל האסטו נאר קיין רעכט נישט... און אז איך
וויל, האב איך דאס רעכט אויפצוהויבען מינע הענד, און דיך
צוברעקלען אויף פיצלעך... (הויבט אויף דיא הענד)

איזאק: (פערלויפט איהם) לייב!...
לייב: (צומישט) הא? וואס איז? (חאטט זיך ביים קאפ) וואו בין איך אין דער

וועלט?... אוי מיין קאפ! (קוקט זיך ארום — זעהט זיא וויינען — קושט איהרע
הענד — נעהט שכור צום פענסטער — פאלט פון דיא פיס).

איזאק: לייב, וואוהין געהסטו?

לייב: צו דער ארבייט!

איזאק: דוא ביסט דאך יעצט נישט אים שטאנדיג צו שטעהן אויף דיא
פיס, איך וועל דיך נישט לאזען!

לייב: געה אונעק פון מיר! אונעק זאג איך דיר, צינד אין מיר נישט אן
די רציחה!

איזאק: און איך זאג דיר, אז דוא וועסט אצינד נישט געהן אויף דער
רושטינאניע.

לייב: איך זאג דיר אז איך וועל יא געהן! איך בין נישט קיין פוילער וויא
דוא!

איזאק: דוא מענסט זאנען וואס דוא ווילסט, דוא וועסט דורכ'ן פענסטער
נישט געהן (לויפט צומאכען דאס פענסטער)

לייב: אונעק פונם פענסטער!... (ראנגלען זיך)

איזאק: בעססי, לאז איהם נישט! לאז איהם נישט!

לייב: לאז! ווארן איך וועל דיר... (ניס איהם א פאשט — איזאק פאלט אויס'ן זעסעל,
לייב שפרינגט אויס'ן פענסטער פערלירט דאס גלייכעוויכט פאלט אראב).

בעססי: לייב! לייב!... (פאלט חלשות)

איזאק: בעססיניו! בעססיניו!... רעד צו מיר!

בעססי: (פיס א ווילד געשרייא) לייב! וואו איז מיין לייב?... גיב מיר אב

מיין לייב! מערדער! וואס האסטו געמאכט פון מיין לייבער?

(אויספרייט גאנסי לויפט אריין).

גאנסי: אוי, דאס הערץ האט מיר אפער געזאגט, אז מיר זאלען איהם
אליין נישט לאזען.

בעססי: גאנסיניו! ער לעבט נאך? הא?

גאנסי: מען קען דען וויסען? עס איז דאך אזא געשרייא, אזא עולם.....
(בעססי לויפט צו דער טויר — בענענעט נסתליין).

אויסשרים נפתלי

נפתלי: וואו אהין לויפסטו? שא, שא, לאו ויין שטיל, מען טראגט
איהם אהער, ער וויל אהער. (וויינט)

בעססי: ער לעבט?

נפתלי: יא: ער איז הענגען געבליבען אויפ'ן ערשטען שטאק ביים
עלעקטרישען דראטה, נור ביז מ'האט געקענט צוקומען צו איהם.
האט ויף דיא דראטה אפגעבראכען, און איז אראפגעפאלען מיט איהם.

בעססי: און ער לעבט, נפתלי? ער לעבט?

נפתלי: איך האב דאך געזאגט יא! נור מיר באכט ויף, ער וועט נישט
גלאט אבשניידען, ווייל דיא דראטה איז איהם געפאלען אויף דיא
הענד, שא! מען טראגט איהם.

(אויסשרים מעהלערס ברענגען לייבן, לענען איהם אויף דעם בעס אדער זענען איהם אויף א שטוהל).

לייב: (שוואר) וואו איז איזאק?

איזאק: (נעריהרס) לייב! דוא ווייסט דאך, אז איך בין נישט שולדיג!

לייב: שא! נארעלע! ווער בעשולדיגט דיר דען? זעהסט דאך,
אז איך בין געקומען דיר איבערבעטען! וויא מיר מוזל איזאק
וואס איך האב אויפגעהויבען א האנד געגען דיר! גיב אהער דיין
האנד און לאמיר בלייבען גוטע פריינד

איזאק: אה מיין פריינד! מיין בעסטער פריינד! טהוט דיר גאר נישט וועה?
לייב: גיין, גאר נישט! (וויל נעמען ויין האנד) אוי! וואס איז מיט מיר?
פארהוואס קען איך נישט אויפהייבען מיינע הענד? (שרייט) איזאק
מיינע הענד! וואו זענען מיינע הענד? אוי געוואלד! מיינע
הענד זענען מיר איבערגעבראכען. נאטעניו! איך האב געמיינט,
עס נעמט שוין איין ענדע צו מענע צרות. און דוא גיבט מיר
נאך נייע? נייע? (וויינט שטארק — לע וויינען מיט) אוי מיינע הענד! מיינע
הענד! יודישע קינדער ראטעוועט מיינע הענד!

פארהאנג פאלט.

ענדע דעם דריטמען אקטעס.

פירטער אקט.

(צומער ביא נפתלי גאלקין).

(אויסשרים גאססי, מאזי).

גאססי: נוא מאנעלע! היינט האסטו אלע צייטונגען, אז דוא
וועסט אלע פערקויפען איז גוט, און אז נישט זאלסטו דיר אויך
נישט ערגערן! אבער גערענק, דוא זאלסט נישט שפרינגען אויף
דיא טראמוויים.

מאזי: אלהייט! גוד ביא טאנעט! (אב)

גאססי: גוד ביא מאנעלע! עס זאל מיר ויין פאר וויינע ביינער, וואס
פאר א טייער קינד דאס איז! אה א שעהנער תכלית איז געווארען
פון דעם הויז, אזא תכלית זאל ווערען פון פאניע חויר, טאטע זיכער!

(אויסשרים דין).

דין: גוד אינווייניג! (גוט נאווענט) האלא מיססיס גאלקין, איהר דערקענט מיר?
גאססי: האלא מיר דין! איך האב אייך גאר נישט דערקענט! איהר האט
אייך אפגענאלט דיא וואנסעס, און איהר זעהט גאנץ גוט אויס.

דין: שור! איך מאך א גיט לעבען, גאט וויא דאנק! איך בין מענעדזשער
פון א יודיש טעאטער אין בראנאווייל, איך האב דא מיין קאמפאניע
מיט מיר, ווייל איך פאהר יעצט ארויס אויף דער וועלט שפיעלען
מיט וויא! מיססיס גאססי! ווייט מיר דארפען אויף דעם שיר
ווארטען ביז 3 א וויינער ביינאכט, אזוי האב איך מיר אפגעפרעגט
וואו איהר ווארנט און בין געקומען מיט מיין קאמפאניע צו אייך,
איך זאל קענען ביא אייך איבערנווארטען. (עפענט דיא טהור רוסט) קימט
אריין, מיינע באמען און הערן!

אללע: גוד איזווייניג: גוד איזווייניג:

דן: איך האב אייך דיא עהרע פארצושטעללען מיינע אלטע בעסטע פריינדן מיססים נאלקין - און דאס איז דיא יודישע אריענטאל-דראמאטישע און אפפערעטע קאמפאניע פון בראנווילל! (צייגט איהר א פלאקאט) איהר וועט מיססים נאלקין? דאס וועט אונזערע פלאקאטען! איהר וועט מיין קלישעה שטעהט אויבען אן. (צום עולם) מיינע דאמטען אונד הערן! געהט אריין אין יענעם צימער און מאכט אייך בעקוועהם!

אללע: אלרייט! אלרייט! (א)

דן: מיססים נאססי! איך האב אייך נאר פארגעסען צו פרעגען, וואס טהוט לייב? בעססיניו? דיא באפע? און מאטעלע? און ווי אזוי איז לייב ארויס פון דער אפערעצאן?

נאססי: אוי, אויף אללע אונזערע שונאים אפילו נישט געוואגט געווארען: דן: וואס איז?

נאססי: מהאט איהם אפגעשניטען ביידע הענד - און דיא באפע איז געווארען פלינד - מאטעלע דאס טהייערע קינד געהט ארום פערלען מיט צייטונגען - א שעהער תכלית געווארען.

דן: פס..... אוי איז דאס א שרעקליכע טראגעדיע! שרעקליך. שוידער האפט! וואו איז בעססי? וואס מאכט ויא?

נאססי: וי מאכט גוט! ויא איז א פינאנעלע הערערין און פערדיענט א סך געלד.

דן: נו און אזאק?

נאססי: איז שוין לאנג אין רוסלאנד! ער האט דארט חתונה געהאט מיט א רייכע מויד, טאקע ויין מאמעס א פלימעניצע.

דן: חתונה געהאט? א חדוש! ער איז דאך א פריידענקער?

נאססי: איהר וועט אלע פריידענקער מיט פרעמדע ווייבלעך!

נפתלי: וואס איז דאס מיססים? אזוי ביזטו גענאנגען ווכען לייבען מיט דער באפע? אהא! איין אלטער קאזאק ריינער נאססי, הא?

נאססי: שא, ער איז אצינדערט רייך! ער איז א אמטיר שוישפיעלער געווארען, דוא ואלסט ווען ווי ער שטעהט אויבען אן אויף דיא בלעטער.

נפתלי: אז שטעהט ואלסטו שוין איך וועל דיר באלד זאגען וואו..... זאגט נור מיר מיסטער דן, וואס ווילט איהר? איהר וועט געקומען מאכען מיין ווייב פאר א שוישפילערין? איך וויל נישט אזאלכע מסתרים!

דן: איך דארף נישט קיין שוישפילערין! איך האב גענוג! איך בין געקומען מיט מיין קאמפאניע צו אייך, איך ואל ווארטען ביז 3 אויגער און 3 אויגער פאדערען מיר אונזעק! אויף דער רייזע שפיעלען אין טהעאטער.

נפתלי: געהט אריין אין יענעם צימער, און לענט אייך שלאפען ביז 3 א וויינער, און איך דארף אונזעק געהן מיט מיין נאססי.

דן: איך דאנקע מיסטער נאלקין! איהר וועט א ווענטעלמאן!

נפתלי: וועל נאססי! קום לאמיר געהן אבזוכען לייבען מיט דער באפע און מאכען א שלום צווישען לייבען מיט בעססין! ויא האט מיר געזאגט, אז ויא האט 200 דאלאר אפגעשפארט, און ויא וויל איהם דאס געלד אונזעקגעבען, ער ואל ויך מאכען א קאנדיטענענשעפט, ער ואל נישט דארפען ארומגעהן מיט דער באפע פערדען אהן הענד.

נאססי: נא קום! (ביידע אב)

(אויסטרעט בעססי און מאזי).

מאזי: וואס ווילט איהר פון מיר?

בעססי: אז דוא ווילסט מיר נישט פאר א מאמען, וואס ואל איך טהון? אפער דאס וועסטו מיר צוליעב טהון און בייא מיר געהמען דאס געלד.

מאזי: איך געהם נישט דאס געלד!

בעססי: געהם דאס געלד און גיב עס דעם פאפא! אז ער וועט עס נישט וועלען געהמען, וועסטו מיר עס צוריקגעבען. אבער געזעגענען וועסטו דיר מיט מיר מאנעלע?

מאזי: יא!

בעססי: וויא געוונד מאנעלע: דיין מאמע געהט יעצטל אוועק, און נאט ווייסט, ווען מיר וועלען ויך נאך אמאל געהן. (ווייל אב)

מאזי: מאמא! ווארט אויס ביז דער פאפא וועט קומען, וועל איך איהם בעטען אז דא ואלסט ויין מיין מאמע, און ואידם געבען דאס געלד.

בעססי: מיין טהייער מאנעלע: מיין זיס קינד!

(אויסריס לייב, באבע, גאסס און נפתלי).

נפתלי: קומט שוין אריין! לאז שוין ויין גענוג געפערעלט!

לייב: באפעניו, יעצט איך אנידער! (געשיעהם)

מאזי: האלא פאפא! נא ויר א סך געלד!

לייב: וואו האסטו גענומען דאס געלד?

(אויסריס בעססי).

מאזי: בייא איין אונגליקליכער מאמע!

לייב: בייא דער מאמא? געה שגעלל גיב עס איהר אב, איך דארף נישט איהר געלד!

בעססי: לייב איך בעט דיר!

לייב: איך דארף נישט דיין געלד, און איך וויל עס נישט האבען!

בעססי: נוא, וואס זאל איך אצינד טהון? לאז וועניגסטענס מאנעלע געהמען דאס געלד, ווען דא ווילסט עס נישט געהמען?

לייב: מאנעלע קען דאס געלד געהאלטען ווען ער וויל! דא ביסט דאך אידם א מאמע, און מאנעלען א מאמע צו ויין, קען איך דיר קיינמאל נישט פארנוועהרען!

בעססי: וויא געוונד לייב! וויט געוונד באפעניו! נאט ווייסט צי איהר וועט מיר נאך אמאל געהן!

פרימע: איך דאנק דיר נאטוויגא, וואס איך בין בלינד און געה ויא שוין נישט! לייב לאז ויא געהן!

בעססי: וויא געוונד מאנעלע: געדענק, אז דא האסט אמאל געהאט איין אונגליקליכע מאמע! (ווייל אב)

מאזי: ווארט מאמא! (צום גאסער) פאפא! דא האסט מיר ליעב?

לייב: וואס דען גיין? וועמען דען זאל איך ליעב האבען אז נישט דיר?

מאזי: באפעניו! דא האסט מיר ליעב?

פרימע: אזוי וויא מיין לעבען, מאנעניו!

מאזי: אז איהר האט מיר יא ליעב, פארנוואסווע ווילט איהר מיר מאכען פאר א יתומיל אהן א מאמע? פאפא! בעט דיר איבער מיט דער מאמא!

לייב: אזי קינדעלע מיינס!

בעססי (קניעס): לייב! וויא מיר מוחל: איך וועל עס נישט אויסהאלטען! (אומארסט ויין קניע)

לייב: שטעה אויף, שטעה אויף! דא וועסט דאך דיר אויסשמיצען דאס קליידעל, דא נארעלע! קען איך דען האבען אזא שלעכט הערץ, איך זאל נישט מוחל ויין דער מאמע פון מיין קינד? באפעניו! וויט איהר מוחל באפעניו! בעססיניו! (אומארמונג)

פרימע: בעססיניו! קום אהער! אז לייב איז דיר מוחל, בין איך דיר אויך מוחל!

נפתלי: הורבא! הורבא!

(אויסריס דין)

דין: האלט! (רוט) ליידעס! דענטעלמענס! קומט אריין!

(אויספרייט אללע)

דן: ווען איך האב געהאט דיא עהרע און דאס גליק, דא צו זיין מיט מיין
קאמפאניע ווען מיסטער גאלקין האט זיך איבערגעבעטען מיט דער
מאמע פון אונזער מאנעלען, וועל איך מיט אלע מיינע חברה
אויסשרייען: הורא פיר פאמיליע גאלקין!
אללע: הורא! הורא!

פארהאנג פאלט.

ענדע רעד פיעססע.

עם דרוקט וויך
דיא וועלמבעריהמטע מייסערווערקע:

ר' אַבעלע אשכנזי.

לעבענסבילד מיט געזאנג און טאנץ אין 4 אקטען פֿון זלאטאראווסקי.

דער וויצע קעניג.

היסטאָרישע אַפערעטע אין 4 אקטען פֿון ס. פיינמאנן.

קרוש השם.

היסטאָרישע אַפערעטע אין 5 אקטען פֿון יאזעף לאמיינער.
